

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, PÉNTEK 1925 október 30.

290. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

Caillaux száműzetése

A mult évben, amikor visszatért, a kamara odavolt, tapsolt és hurrázott. Még a jobboldal, az öreg tigris csapata is titkos reménnyel gondolt a száműzöttre, akiről az a legenda járta, hogy arany keze van, amihez hozzányul, rögtön lábraáll, meggyógyul. A francia frank éppen vitustáncot járt Zürichben, a büdzsé terhei szaporodtak, a pénz deliriuma elkapta a könnyelmű Páris, mely tétován, ijedten várta, hogy mikor szakad a tető a fejére. A francia nép, mely egyszer, régen halált követelt rá, úgy üdvözölte, mint a messiást, megbocsájtott neki, elhívta a remeteségből, de megkövetelte tőle, hogy Franciaország pénzügyeit rendbehozza. A száműzött hozzá is látott a heroikus munkához, hetekig dolgozott, míg valahogy alátámasztotta a frank kurzusát, megfojtotta a pánikot és legyőzte a francia kétségbeesést. Mikor mindezzel készen volt, zseniálisan megcsinálta azokat a javaslatokat, amik a francia frank és francia büdzsé jövőjét biztosították volna, ha időt és alkalmat adnak neki, hogy életreváltsa őket. De a párisi börze és bankárpolitika lelkesedése lelohadt, ahogy betekintett a bűvész boszorkánykonyhájába: adók, adók és megint adók. Életünket és vérünket, de adót nem adunk, a pénz a miénk és nem a hazáé — szavalt a francia patriotizmus, az, amelyik, ha kell, nem fukarkodik a gesztusokkal és jelszavakkal. Caillaux azonban még mindig nem vesztette kedvét, hanem megpróbálta menteni a tehertől a francia pénzarisztokráciát: elment Londonba, aztán Washingtonba, hogy moratoriumot és kölcsönt kapjon a hitelezőktől. A brit fővárosban győzött is a szerencse fia, a francia nép újból agyondédelgette a száműzöttet, de Washingtonban lehullott a csillag, Caillaux üres kézzel tért vissza a tengerentúlra. A sorsa beteljesedett: újra száműzték, kibuktatták a kormányból éppen akkor, amikor leginkább szüksége volt rá Franciaországnak. Az új kormányban, amelyet Painlevé fog megalakítani, ha ugyan megalakíthatja, már másra bizzák a francia kincstár gondját, Caillaux kimarad a játékból. Hiába: a francia nép igen háládatlan és könnyen, sőt könnyelműen vált ideálokat: ma a száműzött, holnap? — talán Briand, a locarnói győző, vagy Poincaré. Most még paradoxonnak hat az állítás, hogy ez a válság, amibe becsöppent Franciaország, nem lehetetlen, hogy ismét Poincarénak csinál szállítás a hatalom tüzhelyénél, de két-három hét és a baloldal ijed-

ten kaphat a fejéhez. Mert, rendszerben van: Caillauxnak nincs se pártja, se tábora, ám azok a javaslatok, amiket sehogysem akar elfogadni a párisi börze, egyetlen orvosságai a francia életnek. A száműzöttet megbuktathatták, a pilulát azonban előbb vagy utóbb le kell nyelni Franciaországnak, ha ki akar keveredni a bajból és rendbe akarja hozni pénzügyeit. Egyelőre Painlevé találhat szövetségest, összeverbuválhat kormánytöbbséget is, bár nehéz elgondolni, hogyan állítja a maga oldalára a szocialistákat, akik az adók dolgában rádupláztak Caillauxra. A megoldás majdnem egyszerű: a jobboldalt becsalni a kormány árnyékába, Poincarét leszelidíteni — Locarnóig. De ki

teszi tűzbe a kezét, hogy Painlevé pár hónap után nem jut-e Caillaux sorsára és aztán vajjon ki jöhet? — Poincaré, a harci zászlóval és kérelhetetlenséggel. Páris, ez a nyugtalan lelkű jakobinus-hadastyan sohasem szokott törődni a holnappal: ha valami fáj neki, fenyegetődik, ha kevés a kenyere, jóllakik az ígérettel is. A kartel jobbszárnya azt igéri, hogy Caillaux javaslatai nélkül is rendet teremt, adók nélkül is megépíti a frank bázisát. És Franciaország — adóról van szó — egyelőre készpénznek veszi a programot, hisz, mert hit nélkül nem tud megélni. A többi a holnap titka — és ki törődik a francia holnappal, mikor a ma is elég keserves.

Radics vasárnap érkezik Beogradba

Tárgyalni fog Pasicsal a kormányrekonstrukcióról

Beogradból jelentik: A királyi pár szerdán éjjel váratlanul Varasd környékére utazott vadászatra és néhány napig távol lesz a fővárostól. A királyi pár elutazása következtében Radics István beogradi utazása is elmaradt és a horvát parasztpárt vezére, akit csütörtök reggelre vártak Beogradba, valószínűleg csak vasárnap reggel fog oda megérkezni. Ez alkalommal Radics tárgyalásokat fog folytatni Pasics miniszterelnökkel és sor kerül úgy a kormányrekonstrukció, mint a többi aktuális politikai kérdés tisztázására.

A parlament ülése

A szkupstina csütörtöki ülését tíz órakor nyitotta meg Szubotica Nikola alelnök. A napirenden lévő rokkanttörvény-javaslatához Popovics Milán Pribicsevics-párti képviselő szolt hozzá elsőnek.

— A törvényjavaslat teljesen elhibázott — mondotta — ha a kormány akármilyen más javaslatot terjesztett volna a nemzetgyűlés elé, az nem lehetett volna rosszabb a jelenleginél. *Hét esztendeje foglalkozik a kormány ennek a törvényjavaslatnak az előkészítésével*, de most sem tudott kielégítőt nyújtani. A javaslat súlyos hibái miatt nem vagyok és pártom sincs abban a helyzetben, hogy a törvényjavaslatot megszavazhassa.

Grol Milán demokrata képviselő vette ezután bonckés alá a javaslatot.

— A kormány — jelentette ki — eddig körülbelül harminc törvényjavaslat-tervezetet készített a rokkantkérdés megoldására. *A harminc közül ez a legrosszabb.* A Balkán-háború után kötelelt volt az államnak a rokkantügy

rendezése, ma ez *tisztesség kérdése.* Ezt a javaslatot, amely előttünk fekszik, bürokratikus atmoszférában készítették és csak nagyon kevés köze van a való élthez, *minden szociális tartalom hiányzik belőle.* Különböző osztályokba sorozták a rokkantakat, ami, ha a javaslat törvényerőre emelkedik, nagy elégedetlenséget fog keletteni. Egy példa: a tervezet szerint egy tábornok *tizenkét-szer akkora rokkantdíjat fog kapni, mint egy közlegény.* Ilyen körülmények között nem lehet csodálni, ha a rokkantkérdés rendezése rendkívüli terheket ró az államra. Ez a mostani javaslat csak elégedetlenség szítására és az állam tekintélyének lejáratására alkalmas.

Beszéde végén bejelentette Grol, hogy ő és pártja nem fogadják el a javaslatot. Az elnök ezután bezárta az ülést.

Hétfőn a parlament elé kerül az ipari hitelekéről szóló törvényjavaslat

A radikális- és Radics-párt körében mozgalom indult meg, hogy az ipari hitelekéről szóló törvényjavaslat minél előbb a parlament elé kerüljön. A sürgősséget kérő ívet eddig már körülbelül százötven képviselő írta alá. A radikális képviselők egy küldöttsége Zsivojnovics képviselő vezetésével csütörtökön felkereste Pasics miniszterelnököt, aki megígérte, hogy a kormány a javaslatot sürgősen be fogja terjesztetni a parlamentnek, úgy, hogy a hétfői ülésen már meg is választhatják a javaslatot tárgyaló bizottságot. Ugyanebben az ügyben az iparkamarák egy küldöttsége is megjelent a miniszterelnöknél és azt kérte, hogy Kojics volt kereske-

delmi miniszternek az ipari hitelekéről kidolgozott törvényjavaslatát tegye a kormány magáévé.

Az elkobzott ezerkoronások

Zsánics dr. és Uroics horvát federalista képviselők kérvényt nyújtottak be a pénzügyminiszterhez, amelyben felvilágosítást kérnek arra vonatkozóan, hogy mi fog történni a korona-bankjegyeknek dinár-bankjegyekre való becserélése alkalmával elkobzott ezerkoronás bankjegyekkel, amelyeknek bélyegzését annak idején a beváltó hatóságok gyanusnak találták és ezért a bankjegyeket elkobozták.

Aláírták

a jugoszláv-török egyezményt

Angorában a jugoszláv kormány delegátusa, Zsifkovic Traján aláírta azt a barátságos egyezményt, amely az SHS királyság és a török köztársaság közötti viszonyt szabályozza. Török részről Sefik Ruszdi bej külügyminiszter írta alá az egyezményt. Az egyezmény kölcsönös aláírása folytán a két kormány felállítja diplomáciai képviseletét és ezzel helyreáll a diplomáciai viszony a két állam között.

Miért nem vett részt Nincsic a locarnói konferencián?

Nincsic Momcsilló dr. külügyminiszter a parlamenti elnökség útján írásbeli választ adott Hohnyec képviselőnek arra a kérdésére, hogy az SHS királyság miért nem vett részt a locarnói konferencián. A külügyminiszter kijelenti válaszában, hogy az SHS királyság azért nem képviseltette magát a locarnói konferencián, mert nem nagyhatalom és nem közvetlen szomszédja Németországnak.

Az albániai jugoszláv követ Beogradban

Az SHS királyság tiranai követe, Lazarevics Branko Beogradba érkezett és felkereste Nincsic külügyminisztert, akivel hosszasan tanácskozott. A követ beogradi útját politikai körökben az ochridi kerületben történt eseményekkel hozzák összefüggésbe.

Pasics miniszterelnök tanácskozásai

Pasics miniszterelnök csütörtökön tanácskozást folytatott Radics Pavle agrárreform miniszterrel, Srskics Milán törvényegységesítő és Miletics Krszta földművelésügyi miniszterrel.

Elnapolják a parlamentet

Pénteken, a katolikus ünnepekre való tekintettel, öt napra elnapolják a parlamentet. A legközelebbi ülést csütörtökre hívják össze.

Noviszađ a kulturáért

Elkészült a városi költségvetés kiadási tételeinek összeállítás

Noviszađról jelentik: A város tanácsa összeállította a jövő évi költségvetés kiadási tételeit. A város a jövő évre csaknem minden téren emeli a szociális és kulturális kiadásokat, csupán a színház támogatásánál fogják leszállítani a szubvenciót százötvenezer dinárról hetvenezer dinárra. A város tanácsa ezt azzal indokolja, hogy egyrészt a városi tisztviselők fizetését kell rendezni, másrészt a színház vezetősége mindeddig nem vette figyelembe a város részéről felmerült kívánásokat, amelyek a színház megreformálására vonatkoztak. A város álláspontja különben is az, hogy a színház egyrészt az egydináros mozijegyadó után, másrészt a vígalmi adó elengedésével a várostól olyan támogatást kap, amely a szubvencióval együtt évenként csaknem feléri az egymillió dinárt.

A város tanácsa a jövő esztendőre a Szrpszka Matica könyvtára részére ötvenezer dinár segélyt irányzott elő, ugyancsak segélyt irányzott elő egy noviszađi napközi otthon létesítésére is, amelyet a városi szegényházban fognak felállítani. Ugyancsak nagyobb segélyt szavaz meg a város a tanárkongresszus támogatására is, amelyet a jövő évben tartanak meg Noviszađon.

A városok kongresszusára, amelyet 1926 júliusában tartanak meg Noviszađon, nem kevesebb, mint százezer dinárt irányoz elő Noviszađ város, amely igen nagy súlyt fektet ennek a kongresszusnak a sikerére.

Noviszađ város tanácsa mindezek mellett nem feledkezik meg a sport támogatásáról sem. A jövő esztendőben Noviszađon tartják meg az országos regattaversenyeket, amelyeknek a segélyezésére a város szintén nagyobb összeget irányoz elő.

Noviszađ városának már régóta egyik égetően sürgős problémája a szegényház ügyének rendezése is. A noviszađi

szegényházban eddig negyven lakó volt és egy-egy szegény ellátására Noviszađ eddig napi hat dinárt költött. A városi tanács belátta, hogy ez a hat dinár kevés és ezért a jövő évre a napi ellátás díját kétszeresére emelték fel.

A szegényházat a tavasszal renoválni fogják, újból berendezik és az eddigi negyven lakó helyett a szegények létszámát ötvenre emelik fel.

A városi tanács körében az az eszme

is felvetődött, hogy az adózás elavult rendszerén szintén változtatni kell és Noviszađon a városi adózás rendszerét modernizálják. Hír szerint az adózási rendszer modernizálására Zagreb közigazgatását veszik példának, ahol ezen a téren valóban korszerű állapotok uralkodnak. A modernizálás keresztülvitelénél elsősorban az elavult pót- és fogyasztási adórendszer megváltoztatását vennék tárgyalás alá.

nem gondoskodott ellátásukról.

Ezek az egyre sürűbben felmerülő panaszok birták azután arra a város vezetőségét, hogy átvizsgálja a kertgazdaság működését. A vizsgálat eredménye a kertgazdaság likvidálásáról szóló határozat, mert megállapították, hogy a vállalat, amelynek önmagát kellene fenntartania és amely Karakasevics idején kitűnő eredményeket mutatott fel, csak ráfizetéssel működhetett volna tovább.

Megszűnik a szubotici rendőrség kertgazdasága

Ráfizetéssel működik Karakasevics volt főkapitány alapítása

Szubotica város határmenti birtokán, mintegy hatvan holdnyi területen, néhány évvel ezelőtt kertgazdaságot létesítettek, amelyet a rendőrség kezel. A kertgazdaság néhai Karakasevics Gábor rendőrfőkapitány ellenőrzése alatt csakhamar virágzó vállalatná fejlődött és nemcsak a városi tisztviselők szükségleteit fedezte, hanem lehetővé vált, hogy nagyobb mennyiségű terményt áruba is bocsássonak. Karakasevics elhunyt után a kertgazdaság körül különböző zavarok támadtak, amelyek miatt a városi tanács most elhatározta, hogy a kertgazdaságot likvidálni fogja.

A városi tanács határozata, amely csütörtökön került nyilvánosságra, nagy feltűnést keltett a városi tisztviselők körében. A likvidálás okáról különböző hírek kerültek forgalomba, azonban mint értesülünk, a tanácsot csak az a körülmény kényszerítette erre a lépésre, hogy a kertgazdaság az utóbbi időben passzív vállalatná vált és ráfizetés nélkül nem lehetne tovább fenntartani.

Karakasevics Gábor a legszigorubb ellenőrzést gyakorolta a kertgazdaság felett, naponként megakadályozta azokat a visszaéléseket,

amelyek halála után bekövetkeztek. Karakasevics után Csupurdia Milán rendőrkapitány vette át a kertgazdaság vezetését, de Csupurdia egyébként hivatalos teendői megakadályozták abban, hogy kellő ellenőrzést gyakorolhasson és így történt, hogy a gazdaságban alkalmazott bolgár kertészek súlyos visszaéléseket követtek el. A rendőrségi nyomozás folyamán megállapították, hogy a bolgár kertészek a termés nagyrészt eladták és csak egy kis részét szolgáltaták be a városi tisztviselők részére. Ezzel egyidejűleg az is kiderült, hogy a bolgárok nagyobb parcellákat felesbe kiadtak a környékbeli földműveseknek, anélkül, hogy erről értesítették volna Csupurdia rendőrkapitányt. Ezidőtájt történt, hogy Csupurdia helyére Kakassy Jenő szakképzett gazdasz jelentkezett, aki aztán meg is egyezett a város vezetőségével. Kakassy a föld termőképességének fejlesztésére nagyobb beruházásokat végzett, azonban ezeket a költségeket nem bírta el a kertgazdaság, amely évről-évre kevesebb jövedelmet hozott. Az utóbbi időben a városi tisztviselők körében is súlyos panaszok merültek föl, mert a vállalat

A kacsákok

tovább garázdálkodnak az ochridi kerületben

Hat kereskedőt kiraboltak

Beogradból jelentik: Az ideérkező jelentések szerint a kacsákok állandó garázdálkodása a debár-ochridi kerületben komoly zavarokat idézett elő. A kerület keresztény lakossága körében a muzulmánok és albánok ellen olyan nagy ellenszenv mutatkozott, hogy a hatóságok katonaság kirendelését kérték, hogy a fenyegető véres eseményeknek elejét vegyék. A lakosok között egyébként kétszáz darab fegyvert osztottak ki, hogy a kacsákok esetleges újabb támadásával szemben megvédelmezhessek magukat.

A kerület lakosságának nyugtalan-ságát fokozta, hogy a pécsandujevci országon újabb rabló támadás történt. Husz tagból álló kacsák csapat megtámadott hat kereskedőt, akiket teljesen kifosztottak, még a ruháikat is elvitték. A menekülő kacsákokat a csendőrség üldözi.

Az ochridi kerületi előjáró és egyházférfi nollétéről eddig még semmit sem állapítottak meg. Valószínű, hogy a kacsákok Albániába hurcolták át őket.

Telepátia

Irt: Móríc Zsigmond

— De miért mondta azt Irma, hogy mi van Aradiékkal! — szölt a néni, — lám megérezte.

— Az én feleségem messzibe lát! Clairvoyance. Telepátia, — kiáltott Szalay Péter. — De egész komolyan.

— Tényleg azt mondta, hogy látja a hóban a néniéket — mondta Annuska nagy szemekkel.

— De igazán, tisztára megmondta, — zsbongtak többen.

— Hát hiszen nem volt nagy vicc, — ott voltunk, — szölt Aradi a felvilágosultság cinizmusával.

— De nem, de nem, — kiabáltak egyszerre, — tisztára megmondta, hogy egy hóbucka mellett áll és a lovat keresi!

Erre Aradi is elhalgatott.

— A lovat?

Kisérteties érzés futott át mindnyájunk hátán s a nagy, vidám társaság oly néma lett, a légy zugását meg lehetett volna hallani, ha volna légy e késő karácsonyi éjszakán.

— Nem azt mondta? De azt mondta!

— Igen, — és sokan állították.

— Az én feleségemnek megvan ez a képessége, nem első eset, — mondta Szalay Péter. — A múltkor a fiannak koncertje volt Berlinben és kérem tudtuk mikor lesz a koncert, tudtuk az óráját s egyszer csak felkiált a feleségem: »Elkészik, elkészik!« Ki készik el, aranyos drága lelkem — kérdeztem tőle. — »Bélácska elkészik a koncertet. Hogy-hogy?« Ott áll egy kapu alatt

és nem jön se koci, semmi. Jaj istenem, ugy meg van ijedve az a gyerek és én is.« És kérem a kezét tördelte s futkosott a szobában, hogy most mi lesz, És tovább nem látta s akkor rögtön leült és levelet írt, hogy »Bélácskám, angyalom, azonnal ird meg mi történt, ugy láttam, mintha egy kapu alatt állottál volna s esett nagyon az eső és te igen meg voltál ijedve, hogy elkésél s én még most is remegek, hogy lekéstél e koncertedről, édes angyalom, egyetlen kis fiam.«

— Hallatlan, lehetetlen, — mondták a társaságban s mindenki egy kicsit borzongva nézett a néni-re, aki kövéren s egészségesen ült köztük; ha legalább valami olyan kísértetlátó sovány volna, akire az ember rá se szeret nézni, mert fél, hogy lélekké válik.

— S az a különös, — mesélt tovább az ura, — hogy azután már nem látta!... Csak egy villanást!... Láttam a kapu alatt: de azt nem látta, hogy jött-e hát koci vagy nem.

— Na és ugy volt?

— Hát persze, hogy ugy! Bélácska abban a pillanatban ott állott egy kapu alatt s örült izgalomban számolta a percekét, mert zuhogott az eső s ő frakkban s lakkcipőben volt s nem jött koci. Akkor jött egy hordár, azt elküldte kociért s késve érkezett be, olyan ideges volt, hogy csak a dobogón szünt meg az idegessége, írta, hogy az volt az érdekes, hogy minden tagja remegett s mikor kilépett a dobozóra, semmi se volt tovább, akkor már a művészláz elnyomta a másikat...

— Hát hogy is volt abba a hóba? — mondta csöndesen, mosolyogva Aradi.

— Én nem tudom, — mondta Irma néni, — nem volt az semmi, csak én egy pillanatra ugy láttam, hogy maga ott áll egy hóbucka alatt s a lovakat keresi s igen meg van ijedve.

— Engem nem láttál? — szölt Aradiné.

— Nem, hisz azon ijedtem meg, hogy az uradat láttam egyedül a hóban.

— Ez különben is gyengéje a szivecskémnek, iszonyuan retteg a fölborulástól, — mondta Szalay Péter.

— Hm, — tünődött Aradi. — Ez azért különös, mert én az egész kalandon csak nevettem, semmibe se vettem, de volt egy pillanat, amikor eszembe jutott, hogy ennek fele se tréfa, itt mindnyájan megfagyhatunk. Mert a hó, ahogy mondtam, elszaladt s otthagyt bennünket. Most nem láttam, se a kocsist, se a szánt, se a feleségemet, s abban a furcsa ködben nem lehetett tájékozódni, neszt se hallani, csak a szélfuvást... Bizony egy pillanatra elszorult a szívem...

— Hát én ezt láttam — szölt Szalayné.

— Egyszer menyasszonykorában volt egy nevezetes esete, az volt az első, mikor ezt észrevettem rajta. Hát az természetes ugye, hogy a vőlegény s menyasszony folyton látják egymást, vagy ugy tesznek, mintha látnák, annyira vágnak egymás után, hogy csak a szemüket kell behunyni és ugy érzik, mintha már ott is volna vágyaik neto-

vábbja... De én egyszer megyek a menyasszonyomhoz s azt mondja nekem: »mondja Péter, kik voltak ma magánál...?« »Senki...« De igen s elkezd mondani, hogy ő látta a szobámat, — megjegyzem, nem volt nálam (természetesen) soha, — s látta, melyik sarokban van a kályha s hogy annak az ajtaját kinyitottam és bedobtam valami papirokat s hárman voltak a szobában és én egy nagy kockás überciherben voltam... Hát én kérem, meghaltam a rémülettől. Mert nekem tényleg volt egy nagy kockás felöltöm, de már nagyon régi volt és én abban nem mentem volna ki soha a szobából, olyan nincs, annál hiubb voltam. De akkor délután nálam volt három barátom, akikkel arról beszélgettünk, hogy meg kell semmisíteni minden nyomot, ami a multra tartozik és én összeszedtem a régi szerelmes leveleket, amiket akkor kaptam, mikor még nem ismertem az én édeskedves menyasszonyomat. Ezeket dobtam a kályhába s biztos, hogy abban a pillanatban igen erősen s ijedten gondoltam órá, hogy csak ezt meg ne lassa s boldog voltam, hogy pár perc múlva vége minden áruló nyomnak... S meglátta. Hogy lehet ezt magyarázni...

—Telepátia.

Nagy nevetés lett.

— No de nem lett semmi baj, leéltünk harminc évi házasságot, s soha többet nem kapott rajta, hogy előle valamit titkolni kellett volna. Ezen még nagyobb nevetés lett, mert voltak, akik jól tudták, hogy nagy kutya volt az öreg, hü szerelme mellett sem szalasztotta el azt, ami jó...

KISEBBSÉGI ÉLET

●●●

A kassai zsupán, aki meglátogatta kerületének centrumait, utjáról a következőket mondotta egy magyar újságírónak: »Ami a zsupai bemutatkozó körutamat illeti, ennek egyetlen célja az volt, hogy megismerjem a zsupa társadalmi, gazdasági és nemzetiségi viszonyait, a különböző hivatalok vezetőit, tisztviselőkarát és munkáikat, hogy közvetlen tapasztalatok alapján dolgozhassam ezután a zsupai lakosság összességének érdekében minden nemzetiségi, vallási és politikai pártállásra való tekintet nélkül. Jóleső örömmel állapíthatom meg, hogy mindenütt megértéssel fogadtak és a magyarság vezetői is a legnagyobb készséggel siettek segítségemre már első bemutatkozásomnál is. Ismételtén is hangsúlyozhatom, előttem mindig egyenlő lesz minden polgár és mindenki érdekeit is egyformán igyekszem előmozdítani most is és a jövőben is. Ehhez a munkámhoz kérem továbbra is mindenki segítségét.«

*

A magyar asszonyok, akik résztvettek a nőkongresszuson, bukaresti tartózkodásuk alatt megjelentek Mária királynő előtt. Cantacuzino hercegnő a felséges asszonynak sorba bemutatta magyar vendégeit: Bethlen György grófnét, Bethlen Mária grófnét, Huszár Pálnét, Schwartz Ármínét, aki a zsidó nőegyletet képviselte, Pap Lajosné és a szász asszonyokat. A királyné az üdvözléseket megköszönve kijelentette, hogy nagyon örül, hogy a magyar asszonyok eljöttek Bukarestbe. A bemutatkozás után Mária királyné külön kihallgatáson fogadta Pálffy Gúlacsy Irént, az ismert erdélyi írónőt, akivel hosszasan elbeszélgetett. Az audiencia végén a felséges asszony a következő kérdéssel lepte meg a magyar írónőt: — Van-e valami kívánsága tőlem? — A magam részéről nincs, — válaszolta Pálffy Gúlacsy Irén, — csak azt kérem, zárja szívébe Erdély magyar kisebbségeit is.

A királyné eimosolyodott, a szívére tette a kezét és a következőket mondotta: — Amíg ez itt dobog, nem lesz benne más, mint szeretet. Kérem, szeressenek engem is Erdély asszonyai és a fájdalmakat felejtve, enyhítve, legyünk nagyon-nagyon jó barátok.

*

A szlovenszkói zsidóság egységét helyreállították. A két év előtti választásokon megosztott a zsidó kisebbség: a nemzeti zsidók, a zsidó nemzeti tanács elnökét dr. Singert jelölték, az orthodox-iroda exponensei pedig dr. Reisz ügyvédet Pozsonyból. Az eredmény az volt, hogy dr. Singer több mint kétszáz szavazatot kapott mint Reisz, de képviselő még sem lehetett. A mostani választásnál a zsidó párt egységet akart és ennek kedvéért belement abba, hogy a ruszinszkói kerület listavezetője dr. Reisz legyen, aki így az összes zsidók szavazatára számítva, biztosan bekerül a parlamentbe.

*

A román nemzeti párt mindenáron szeretné megnyerni az erdélyi magyarságot, akinek minden jót ígérget. A legutóbb Bocu Sever, a párt egyik tekintélyes vezetője nyilatkozott a kisebbséggel való együttműködésről. »A kisebbségi kérdés — mondotta — nem dialektika, azt nem lehet fejtegetésekkel megoldani, hanem cselekvéssel és akcióval. A liberálisok cselekvése pedig az volt, hogy a kisebbségek kénytelenek voltak az országhatárokon túl védelmet keresni. Tanúbizonyosságot tesz az, hogy elvették a magyar telepések földjeit. Beszéljenek nek az ostromállapotról és a sajtócenzuráról, amit a Bánáthban és az egész határmentén még mindig fenntar-

tanak csak azért, hogy a közvélemény igazi visszhangját elnémissák. A bánáthi magyar telepések ügyében — hiszen a telepések egyrésze az én választóim is — háromszor-négyszer intervenáltam a kormánynál, sajnos azonban, eredmény nélkül. Pedig kis jóakarattal elintézhették volna a problémát és nem került volna sor arra, hogy az ország szegényére a külföldön pénzadózatokkal kelljen elintézni ezt a problémát. Az Angheliescu-féle iskolajavaslatokat, ha a nemzeti párt hatalomra kerül, egyszerű toll-

vonással keresztül húzzuk. Az iskolakérdést nem lehet pártpolitikai szempontból megoldani. Angheliescu elvei olyanok, hogy a gyakorlatban nem lehet azokat keresztül vinni. A mi álláspontunk az, hogy a román nyelv megfelelő biztosítása mellett az elemi és középszintű iskolákban az anyanyelv használata teljesen szabad. Ez a mi iskolaprogramunk elemi feltétele. A nemzetiségi kérdés világprobléma, melynek megoldása és következményei elől mi sem térhetünk ki.«

Deák Leó előadást fog tartani a genfi kisebbségi konferenciáról

A szombori radikális-párt kérte fel az előadás megtartására

Szomborból jelentik: A szombori radikális-párt részéről felkérték dr. Deák Leót, aki a napokban tért vissza a genfi kisebbségi konferenciáról, hogy a szerb és magyar vezetőemberek egy szűkebb körű társasága előtt számoljon be a konferencia határozatairól és általában genfi tapasztalatairól.

Deák Leó készséggel vállalko-

zott az előadás megtartására annál is inkább, mert a radikális-párt részéről ezt az alkalmat fel akarják használni a szerb-magyar társadalmi és kulturális közélet előkészítésére. Az előadás időpontja még nincs megállapítva, valószínű azonban, hogy pár napon belül sor kerül az előadás megtartására, amelyet a szombori radikális-párt több vezető tagja meg fog hallgatni.

Kiujultak a görög-bolgár harcok

Athéni jelentés szerint a bolgárok megtámadták a görög csapatokat

Athénből jelentik: A görög kormány értesítette a népszövetségi tanácsot arról, hogy

a bolgár harmadik hadtest csapatai szerdán éjszaka a 63-ik tábori őrsnél megtámadták a görög haderőt.

A harcok — a görög hadvezetőség jelentése szerint — még mindig folynak.

A bolgár kormány cáfol

Szófiából jelentik: A Bolgár Távíráti Ügynökség hivatalos helyről nyert felhatalmazás alapján cáfolja azt a hírt, hogy bolgár katonaság megtámadta a görög csapatokat.

— Ez a hír — mondja a cáfolat — teljesen légből kapott és

jellemzően bizonyítja, hogy a görög hadvezetőség milyen vakmerően hazudik.

A bolgár kormány kérelemmel fordult a Népszövetséghez, hogy küldjék ki az angol, francia és olasz katonai attasékat, győződjenek meg a görög jelentés alaptalanságáról.

Megalakult az új Painlevé-kormány

Painlevé a pénzügyminisztériumot is átveszi — Négy tárca cserélt gazdát — Caillaux bucsuja

Loucheur is tárcaát vállalt az új kormányban

Párisból jelentik: Régen nem nyert francia kormányválság ily gyorsan megoldást. Már csütörtök hajnali négy órakor félhivatalosan közölték, hogy az új Painlevé-kormány megalakult és közölték a kormánylistát is.

A kormányelnök Painlevé, a pénzügyminisztériumot is átveszi, amelynek adminisztratív intézésével költségvetési miniszteri címmel Bannet eddigi államtitkárát bízzák meg. A régi kormány tagjai közül helyükön maradt Briand, de Monzie, Schramek, Borel, Dutour és Auterieu.

Új miniszterek: Baladier hadügy, Loucheur kereskedelemügy, Chautemps gyarmatügy és Pernier munkügyi miniszter.

Az új kormány sokkal inkább baloldali, mint az előző volt. A kabinet helyzete attól függ, hogy szert tud-e tenni a kamarában állandó többségre, mert

a szocialisták még mindig igen tartózkodóan viselkednek az új kormánnyal szemben.

Nagy előnye a kormánynak Loucheur minisztersége, mert ezáltal megnyerte saját számára a radikális-párt Loucheur frakciójának támogatását.

A kamara elnökét Painlevé felkérte,

hasson oda, hogy a szocialisták lépjenek be a kabinetbe.

Az Ere Nouvelle szerint a szocialisták biztosították Painlevét jóindu-

latu várakozó magatartásukról. A lap egyben érdekes részleteket közöl Caillaux bucsujáról. Azt írja, hogy a minisztertanácsban Caillaux a benső megrendüléstől remegő hangon a következőket mondta Painlevének:

— Mielőtt elválnánk, még egyszer legőszintébb köszönetemet kell kifejeznie önnek azért, hogy meghívott engem Mamersból és tárcát ajánlott föl nekem, ezzel szerezte meg számomra életem legnagyobb örömét. Ön fényes elégtételhez juttatott engem s ezt soha sem fogom elfelejteni.

Caillaux annyira meg volt indulva, hogy nem tarthatta vissza könyveit.

Rokkant kongresszus Zagrebban

Visszautasítják a kommunistaság vadját és állami támogatást kérnek

Zagreből jelentik: Az S. H. S. királyság rokkant szervezetei szerdán Zagrebben országos kongresszust tartottak, amelyen foglalkoztak a készülő rokkantörvénnyel. A kongresszus, amelyen a vajdasági rokkantokat Bogdanovic Zsivorád és Hrovat Ninkó képviselték, igen zajos felolvasás volt.

Rokkantak erőlesen visszautasították azt a vádat, mintha bármi közük is volna a kommunizmushoz. Követelték, hogy a rokkantak havi létszámára harminc aranydinár legyen. Követelték továbbá a tartalékos és rokkant tisztek teljes egyenjogúsítását, ingyenes vasuti utazást, a rokkantak számára nemzeti alapítványok létesítését, teljes adómentességet és a rokkantak egyenlő elbírálását az ország valamennyi tartományában.

A kongresszus elhatározta, hogy a határozatokat haladéktalanul a kormány tudomására hozza és mindent elkövet, hogy azokat teljesítsék.

A német kormány kész a választások kiírására

Luther kancellár esseni beszéde

Essenből jelentik: Luther birodalmi kancellár, aki az esseni orvosi hét alkalmából szerdán este hét órakor repülőgépen ideérkezett és a késő esti órákban több ezer főnyi hallgatóság előtt beszédet mondott, amelyben foglalkozott a locarnói szerződés jelentőségével is. Beszédében hangsúlyozta, hogy kétségtelen, hogy a német népek nagy többsége a szerződés mellett foglal állást és alárendelt jelentőségű az a kérdés, vajjon ezt a hozzájárulást a mostani birodalmi gyűlés kebelében, vagy pedig a német nép közvetlen megkérdezése útján fogják-e megadni.

A német nép jelenleg történelmi feladat előtt áll és olyan külpolitikai döntést kell hoznia, amelynek hordereje igen nagy és amely mély nyomokat szánt a nép egész politikai fejlődésében. Minden erejével rajta lesz, hogy ez a nagy külpolitikai kérdés valóban érett legyen a német nép döntésére. Ez az ő feladata, az egész német népszolgálatában, ami fölötté áll minden pártszempontnak. Ebben a városban — így fejezte be beszédét a kancellár, — ahol szerencsém volt főpolgármesterként működni, mindenki tudja, hogy én pártszempontokat nem ismerek, de hiszek Németországban.

A kancellár fejtegetéseit a gyűlés közönsége nagy tetszéssel fogadta. A tömeg a beszéd elhangzása után elénekelte a nemzeti himnuszot és lelkes ovációkban részesítették a kancellárt. A gyűlés végeztével bankettet rendeztek a kancellár tiszteletére.

KÉPTELEN KRÓNIKA

•••

A SZOVJETNEK kezd jól menni. Eddig, ha egy jobbérzésű burzsoá fiút véletlenül megütötte a proletárdiktatura szó, vagy ha Lenin nevét hallotta, egyszerűen kiköpött: piuj, ezek a disznó bolsevikiek, ezek az akasztófavirágok. A széles világon mindenütt mély undor és gyűlölet övezte a szovjetvezérek fejét, akik nem tudtak úgy, olyan halálra megmukkanni, hogy vaskos gorombaságokra, keserű káromkodásokra ne nyílt volna ki Európa vértelen és csóktalan szája. A gyűlölet-korona, nem mondom, jól állt Trockijnak, Sinovjének, meg a többi vörös apostolnak, viszont ami igazán igaz, kicsit sokat szidták Oroszországot, mint a rossz gyereket, aki nem akar a papának szót fogadni. De most már ennek is vége van: amióta Nyugaton, Párisban, Londonban, Rómában és Berlinben szalonképes lett a bolsevik diplomácia és a nagy orosz földön több gabonakéve nő, mint halott ellenforradalmár, Európa általában udvariasabban nyilatkozik a szovjet-ről, természetesen fenntartással, ami azt jelenti, hogy drei Schritt vom Leib, magyarul: csak az előszobában. A bolsevikiek azonban okos emberek, nem sértődnek meg ezen a nyilvánvalóan előkelő finnyasságon, nekik, ha törődnek is valamit velünk művelt nyugatiakkal, sokkal fontosabb az, ami Oroszországban történik. A szovjetbirodalomban pedig igen különös dolgokat vet föl a vörös földrengés, nagyon a kezükre jár ott a történelem, kezes-bárány, ami úgy táncol, ahogy ők füttyülnek. Nemcsak a burzsujokról van szó, akik ott-hon maradtak, nem is a parasztról, aki ötvenperccente mindig hajlandó kiegyezni a hatalommal, hanem az egyházzal, amely — ahogy olvasom, — kimondta, hogy ezentúl a templomokban imát mond a szovjet lelkiüdvéért. Nagy szó ez, papok, akik a legharcosabb védelmezői voltak a cárizmusnak, a polgári rendnek, régi jóknak és régi szellemnek is, a szentegyház kapuját megnyitják az ördögöknek, sőt a fő-ördög: Lenin képét a názáreté mellé kifüggesztik az oltárokról. Három évvel ezelőtt Csicserin elment a pápához, hódolt előtte, jaj! mondták akkor a vezércikkírók, micsoda kéj ez, micsoda isteni kontraszt, csoda, aminek se kulcsa, se magyarázata, legalább is józan ésszel nem lehet egykönnyen bevenni. A tingli-tangli most megismétlődött, de rosszabb kivitelben és megfordítva: az egyház kereste föl szépen a szovjetet és behintette szenteltvízzel, hogy kedves legyen az isten előtt, a bűneit megbocsássák, az életét az emberek megszeressék. A kalendáriumot hiába forgatod: hogy hát mégis miért csapott süvege mellé vörös kokárdát az orosz pap, miért nyitott ajtót a bolsevizmusnak — ki annak a megmondhatója? Legfeljebb, ha mindenáron magyarázat kell, Kunapé után szabadon megnyugtathatom a háborgó lelkiismereteket: ez a történelem.

*

A SOK JUBILEUM között nem illik szó nélkül elmenni a makaróni jubileum mellett sem. Elvégre a makaróni ha nem is költő, vagy hadvezér, tett annyi szolgálatot az emberiségnek, hogy minden évszázadban kegyelletes szavakkal áldozzanak emlékének a hülfen fogyasztók. Az sem alteráljon senkit, hogy az olasz konyha hőse tulajdonképpen, az adriai tenger partján ringott a bölcsője és onnan jutott át az Alpokon hozzánk magyarokhoz is. A makaróni közös kincsünk, akár a töltött káposzta, pontosan négyszáz éve boldogít bennünket. Négyszáz esztendő nem kis idő és azóta bizony el is felejtették, hogy honnan kapta nevét az olasz konyhának ez a hirhedt delikatesa. A krónika kétféleképp meséli el a dolgot: az egyik verzió szerint valahol Nápoly körül élt egy jóra való halászcsalád, akihez egy

este beállított egy batusz vándor és éjjeli szállást kért. A halász istenfő ember volt, adott helyet födele alatt, sőt udvariasan meginvitálta a vándort estebédre. Vacsora végén a háziasszony az asztalra tett egy tálat, tele forró zsirban uszó metélt-tészával. A vendéget majd ki rázta a hideg, amikor megpillantotta a fehér tészta-gíflisztákat, felugrott és kétségbeesetten összecsapta a kezét:

— Ajvé, makaróni.

Hogy mi igaz ebből a rosszakaratu pletykából, nem tudom, de minden bizonyonnyal a makaróni ellenségei találják

ki. A másik történelmi legenda sokkal szimpatikusabb színben tünteti föl a makarónit, akit azzal gyanúsít meg, hogy papa — a keresztapja. A jóbarátok így mesélik el az esetet: XXIII. János pápát egyszer vendégül látták Nápolyban és megkínálták makarónival. A pápának tetszett a furcsa étel és így fakadt ki:

— Ó ma cari, ma carini, ma carini, — ami magyarul körülbelül ez: Ó drágám, drágicám, drágicám.

És azóta a drága meghódította a világot.

(H)

Radonics Jován a tanügyi problémákról

A radikális klub közoktatási vitája

Beogradból jelentik: A radikális klub csütörtökön folytatta a közoktatásügyi vitát, amelynek során Radonics Jován, a pénzügyi bizottság elnöke is felszólt.

Radonics beszédében kifejtette, hogy elfogadja a miniszter álláspontját az iskolakérdésben. Az a véleménye, hogy két típusú elemi iskolákat kellene felállítani: falusi iskolákat, amelyeknek mezőgazdasági karakterük és városi iskolákat, amelyeknek ipari és kereskedelmi jellegük lenne.

A középiskolák ügyében osztja a miniszter véleményét, ő is azt tartja, hogy a jelenlegi tanár-állományról jobb eredményt nem lehet produkálni. Az egyetemi kérdést nem adminisztratív, hanem törvényhozási úton kell rendezni. A katedrák számát ugyanacsak törvényileg kell megállapítani, ugyszintén a docenseket is. Megemlítette, hogy az egyetemi tu-

nárok igen rosszul vannak fizetve, a kormánynak jobban kellene gondoskodni anyagi ellátásukról. A nép egyetemet a legmesszebbmenően támogatni kell, mert fontos missziót tölt be. A tankönyvek egységesítése szerinte égetően fontos kérdés, sajnos ezt mindaddig nem lehet rendezni, míg a tanrendet nem egységesítik. A diáknevelés előmozdítása érdekében az állami diákintézetek felállítását szorgalmazni kell.

Végül sürgette a muzeumok építését és felhívta a kormányt, hogy Rómában és Velencében állítson föl jugoszláv történelmi intézetet.

Utána Andrić Vlada beszélt és kérte, hogy a kormány Szarajevóban állítson föl erdészeti és bányászati főiskolát.

A vitát Vukicević közoktatásügyi miniszter zárta be, aki kijelentette, hogy a felhozott eszméket a kormány mérlegelés tárgyává teszi.

HOVÁ MENTEK?

A Somborska Recs feltűnést keltő cikke a nemzeti kisebbségekről — „A kisebbségi kérdést nem lehet a törvény rideg betűivel megoldani, hanem csak a kölcsönös bizalom alapján“

A kisebbségek genfi kongresszusa alkalmából a Szomborska Recs című lap igen érdekes cikket közöl a kisebbségi kérdésről. A cikk elismeri azt, hogy az S. H. S. királyságban a nemzeti kisebbségek bizonyos mértékig korlátozva vannak társadalmi, kulturális és gazdasági fejlődésükben és az államalkotó fajnak azt a kívánságát fejezi ki, hogy a kisebbségi kérdés véglegesen megnyugtató megoldásra jusson. Az alapgondolata a cikk figyelemreméltó okfejtésének az, hogy a kisebbségeknek nem célszerű rezolúciókban és kongresszusi határozatokban keresni sérelmeik orvoslását, hanem minden erejükkel olyan viszonyok megteremtésére kell törekedniük, amelyek a kisebbségi jogok spontán megérlelődésére vezetnek.

A kisebbségek iránt megnyilvánuló bizalmatlanság okát a cikkíró abban jelöli meg, hogy a nemzetiiségek lojalitását, törvénytiszteletét, hiánytalan állampolgári kötelességteljesítését csak kényszeredett külsőségek minősítik és egyébként kifogástalan magatartásuk mögött nem érzik a baráti szív lüktetését. Ezzel szemben a kisebbségek arra hivatkoznak, hogy ők mindent megtesznek, ami hü állampolgároktól elvárható, de hűségüket és áldozatkészségüket a sovinizmus meggyanusítja, holott teljes lélekkel akarnak résztvenni az államalkotó munkában.

Eppen azért közöljük a cikket, mert meg vagyunk róla győződve, hogy élénk visszhangra fog találni

az aposztrofált kisebbségek körében és kiindulópontja lesz egy olyan publicisztikai eszmecsere, amely hozzájárulhat a bizalmatlanság atomszférájának enyhítéséhez.

A Szomborska Recs cikke a következőképp hangzik:

A nemzeti kisebbségek genfi kongresszusán képviselve voltak országunk németjei és magyarjai is. Németjeink képviselőiben dr. Kraft és dr. Grassl nemzetgyűlési képviselők jelenek meg, magyar kisebbségünket pedig dr. Deák Leó szombori ügyvéd képviselte.

Kétségtelen, hogy a nemzeti kisebbségek kérdése elsődrendű probléma, mely már régebb idő óta megoldásra vár. Nem akarunk Jezuita módon szemet forgatni és nem állítjuk, hogy alkotmányunk már biztosította nemzeti kisebbségeinknek a teljes jogegyenlőséget és szabadságot és hogy a nemzeti kisebbségeknek nincs joga többet keresni és kívánni. Nem. Az alkotmány csak az alapját fektette le a kérdés elintézésének, csak megállapította azt a modern demokratikus elvet, melynek alapján ez a kérdés végleges megoldást fog nyerni, azonban az életben még mindig az a helyzet, hogy bizonyos nehézségek gördülnek nemzeti kisebbségeink fejlődése elé, ezt lojálisan el kell ismernünk és őszintén oda kell hatnunk, hogy a viszonyok rendeződjenek, a nehézségek megszűnjenek és így a nemzeti kisebbségi probléma végleges elintézését nyerjen.

És mi most azt kérdezzük, vajjon az az út, mely dr. Kraftot és társait Genf-be vezette, jó és hasznos-e? Vajjon a nemzeti kisebbségi probléma megoldását sietteté-e, avagy a helyes megol-

dás medrébe juttatta-e a genfi kisebbségi kongresszus?

A mi határozott válaszuk az, hogy nem. Dr. Kraft és társainak tragikumuma és általában a nemzeti kisebbségek tragikumuma, hogy ők nem akarják vagy nem tudják belátni, hogy a kisebbségi kérdés elsősorban az egyes fajok benső kölcsönös lelki megértésének a problémája, mely csak akkor oldható meg, ha a megoldásnak megvan a kedvező lelki előfeltétele. Akciójuk és eddigi munkásságuk tragikumuma, hogy állandóan bizonyos jogi formulákhoz, bizonyos elvi szabályokhoz ragaszkodnak, melyek szerint jó volna és kellene a teoretikusok előírása alapján a kisebbségi problémát rendezni. Az ő tragikumumuk abban van, hogy azt hiszik, ez a probléma megoldást nyerhet akár parancsra, akár határozatok alapján, akár a törvény erejével, akár a hatalom kényszereszközeivel.

Nincs meg az a hatalom és tekintély, sem benn az országban, sem annak határain kívül, mellyel kényszeríteni lehetne valakit arra, hogy szeresse azt, amit nem szeret, hogy barátjának tekintse azt, akinek őszinteségében kételkedik, hogy baráti öleléssel fogadja azt, aki kezében halálhozó törrel közeledik feléje.

Mi távolról sem akarjuk azt állítani, hogy mi szlávok és nemzeti kisebbségeink között nem lesz és nem lehet majd a mély tiszteletig, a kölcsönös tántorít-hatatlan bizalomig terjedő baráti szeretet, azonban lojálisan és nyíltan elismerjük és hangoztatjuk, hogy a nép széles tömegei sem ezen, sem pedig azon az oldalon még nem tudták teljesen elfelejteni a multat és ennek következtében még nincs meg az a lelki előfeltétel, mely szükséges a kisebbségi probléma végleges rendezéséhez. Himni akarjuk és hisszük is, hogy nemzeti kisebbségeink előírásosan lojálisak és államhűek, azonban mindez még nem elég!

Mert a nemzeti kisebbségeknek be kell látniuk, hogy egészen természetes, ha a mi népünk tömegei, melyek évszázadokon keresztül elnyomva, üldözve, nemzeti létükben veszélyeztetve voltak éppen a mai kisebbségektől, ezen oknál fogva még nem képesek arra, hogy a kisebbségekben hű, őszinte és jó barátokat lássanak. Kisebbségeinknek be kell látniuk, hogy még mielőtt teljes mértékben biztosítanánk szabad társadalmi, nemzeti és kulturális fejlődésüket, tisztában kell lennünk azzal, hogy milyen irányban fog elindulni ez a fejlődésük, kezünkben biztos garanciáknak kell lenni arról, hogy indulási irányuk centripetalis és nem centrifugális lesz.

A kisebbségi problémát nem lehet a törvény rideg betűivel, kongresszusi rezolúciókkal és külső kényszereszközökkel megoldani, hanem csak a kölcsönös bizalom megteremtésével, az igazi testvéri szeretet felébresztésével és az isteni gondviselés által közös hazába rendelt népek belső lelki életének újjászülésével nyerhet végleges megoldást a kisebbségi kérdés.

A belső lelki élet szükséges újjászülése azonban nem érhető el pusztán az összes állami törvények lojális betartásával és nem érhető el azzal sem, hogy kisebbségeink hideg és udvarias mosollyal résztvesznek az összes hivatalos ünnepeken, vagy őszinte megértés nélkül obulusaikkal nemzeti célokra adakoznak és kimért korrektséggel teljesítik polgári kötelességeiket. Népünk széles tömegei a szívet keresik, melegséget várnak, a baráti szív lüktetését kívánják hallani és az őszinte baráti lélek megnyilvánulását kérik.

És ha ezt megkapják a kisebbségektől, ha érezzük ennek őszinteségét, őszinte lelkesedéssel fogjuk ezt viszonzni és minden huzódzás nélkül leromboljuk majd azokat az akadályokat, melyek ma még elválasztanak bennünket.

Sajnos, ebben az irányban semmit sem cselekszenek. Dr. Kraft, dr. Grassl,

dr. Deák és társai nem fordítanak elég figyelmet az érzésségi momentumokra, hanem a hideg doktrinér álláspont ösvényére léptek. Arra az ösvényre, mely kínos, mely bennünket csak gyanakvóvá tesz és végül nem eredményezi a kisebbségi probléma megoldását.

Térjetelek vissza erről a tévutról az igazi utra, térjetelek haza a külföldről, mélyedjetelek be népetek széles rétegeibe és dolgozzatok velünk együtt ösztönre odaadó melegséggel azon, hogy jobban megismerjük egymást, hogy jobban megismerjük a történelmet, a nép dalát, álmait, kívánságait, fájdalmait és örömeit, hogy megszeressük egymást, hogy megtanuljuk egymást értékelni és tisztelni minden hibáinkkal együtt és higgyétek el, sokkal nagyobb eredményt fogtok elérni, mint a Genfben hozott, szépen hangzó kongresszusi határozatokkal.

Higgyétek el, csak így és csak így tudjuk majd a kisebbségi kérdést véglegesen megoldani.

A rádió

a határmentén is felszerelhető
A postaügyi miniszter rendeletileg engedélyezte a rádiót a határtól husz kilométeren belüli körzetben is

Ismeretes, hogy a postaügyi minisztérium eddigi rendelete szerint a határok mentén husz kilométernyi körzetben tilva volt a rádió felszerése. A rendelet következtében eddig Suboticán és környékén egyetlen rádió-amatőr sem kapott engedélyt rádió-készülék felállítására, úgy hogy ma, amikor már mindenütt nagymértékben elterjedt a rádió, Suboticán nem működik még egyetlen rádió-felvevő készülék sem.

Mint Beogradból jelentik, ezt a régi rendeletet a postaügyi minisztérium csütörtökön megváltoztatta. Dr. Superina Benjamin csütörtökön írta alá új rendeletét, amely szerint a jövőben engedélyezhető a rádió felállítása a határtól husz kilométeren belüli körzetben is.

Az új rendelet tehát orvosolja a rádió-amatőrök régi sérelmét és bizonyosra vehető, hogy a legközelebbi jövőben már Suboticán és környékén is sok rádió fog működni.

Sikkasztásért

letartóztatták

a novisadi selyemgyár igazgatóját
Százhatvanháromezer dinárt sikkasztott

Novisadról jelentik: Mintegy három hónappal ezelőtt Novisadon nagy meglepetést keltett az a hír, hogy az államügyészség rendelkezése bűnvádi vizsgálatot indítottak Drinjakovics Milos, a novisadi selyemgyár pénztárosa ellen, akit azzal vádoltak, hogy a gyár pénztárából nagyobb összegeket sikkasztott. Ez az ügy annál is inkább keltett nagy feltűnést, mert Drinjakovics Novisadon élénk szerepet játszott a politikai életben és bejáratos volt az előkelő társadalmi körökbe.

A kereskedelemügyi minisztérium még júniusban kiküldötte egyik felügyelőjét Novisadra azzal a megbízással, hogy a selyemgyár pénztárában végezzen rovincsolást. Mikor a tisztviselő megjött, Drinjakovics kijelentette, hogy a rovincsolást nem lehet megengedni, mert a pénztár kulcsai elvesztek. A miniszteri tisztviselő két hét határidőt adott Drinjakovicsnak a kulcsok előkerítésére. A két hét elteltével másik miniszteri tisztviselő érkezett Novisadra, hogy a rovincsolást végrehajtsa. A tisztviselő megjelent Drinjakovicsnál és erélyesen követelte a pénztár felnyitását. Drinjakovics ekkor már nem védekezhetett a kulcsok elvesztésével, kinyitotta a pénztárt és beismerve, hogy a pénztárból 163.000 dinár hiányzik, de azzal védekezett, hogy a pénzt nem sikkasztotta el, hanem nyugták nélkül adott ki pénzösszegeket a pancsevoói selyemgyár-

nak és másoknak, akik a selyemgyárral üzleti összeköttetésben állottak.

A miniszteri tisztviselő azonnal értesítette az esetről a minisztériumot, amely a novisadi államügyészségre fordult a bűnvádi eljárás megindítása végett. Drinjakovicsot a minisztérium átírata után kihasználta és megindították ellene a bűnvádi eljárást.

A vizsgálat folyamán kiderült, hogy Drinjakovics az utóbbi időben köny-

nyelmu életmódot folytatott, sokat költött és így meglehetősen rövid idő alatt több mint 160.000 dinárral károsította meg az államot. Az ügyészség a vizsgálatot tovább folytatta és csütörtök délelőtt fejezte be. A vizsgálat eredményeképpen a novisadi államügyész csütörtök délelőtt elrendelte Drinjakovics letartóztatását, amelyet azonnal fogantartottak is. Drinjakovicsot a rendőrség bekísérte az ügyészség fogházába.

Sarrail baklövéseit nem türi tovább Franciaország Sürgős visszahívását követeli az egész sajtó

Kairóból jelentik: Noha a damaszkuszi legutóbbi események tekintetében a hírek egymástól eltérnek, annyi mégis nyilvánvaló, hogy a várost rettenetes megröplátás érte. A felkelők megtámadták egy rendőrsőt és felölték egy francia tisztet. Ütközetek fejlődtek ki, amelyek során száz francia esett el. A francia hatóságok tankokat és páncélautomobilokat vetettek harcba; ezek súlyos veszteségeket okoztak a felkelőknek. A felkelők azonban torlaszok mögött meghúzódva tovább folytatták a harcot és több városnegyedet felgyújtottak. A franciák két napon át lötték a várost. Számos középület elpusztult. Az uccán több száz holttest hever, míg a romok alatt legalább kétezer holttest fekszik. Azt állítják, hogy a felkelők Damaszkusz környékén maradtak és további harcokra van kilátás.

Párisi jelentés szerint a francia sajtó koncentrikus támadást intéz Sarrail tábornok ellen és sürgős felmentését követeli. Azt írják a lapok, hogy Szíria prokonzulja sűrű baklövésével Franciaország tekintélyét is megrendítette. A

Matin gyalázatnak tartja, hogy abban a pillanatban, amikor a Népszövetség megakadályozta a Balkánon a háború kitérését, a Népszövetség mandatáriusa Szíriában hallatlan ügytelenségével Franciaországot eléggé nem kártható hadjáratba sodorta.

Szégyen és gyalázat Franciaországra nézve és lealacsonyító, — írja a Matin — hogy Sarrail tábornok Damaszkusz városát a lakosság figyelmeztetése nélkül ágyútűz alá vette és a német konzulnak kellett a tábornokot kötelessége figyelmeztetnie. Sarrail tábornok teljesen alkalmatlannak bizonyult állására.

Az Echo de Paris vérszomjas zsarnoknak és közönséges gonosztevőnek nevezi Sarrailt. Ő idézte elő a bensejlötték lázadását azzal a hihetetlen cselekedetével, hogy husz arabot és druzt statáriális uton agyonlövetett, a holttesteket kötelekkel tevékhez erősítette és a városom végighurcoltatta az ucca pörában.

Londoni jelentés szerint az angol lapok is felháborodással tárgyalják a szíriai eseményeket.

A királyi pár Zagrebben

Alekszandar király és Mária királyné csütörtökön átutazóban meglátogatták a zagrebi kulturtörténeti kiállítást

Zagreből jelentik: Alekszandar király és Mária királyné csütörtökön délelőtt váratlanul Zagreba érkeztek a kulturtörténeti kiállítás meglátogatására. A királyi pár ugyanis a Varasd melletti Vinicára utazott gróf Bombelles József birtokára, ahol vadászatot vesznek részt. Ezt az alkalmat a királyi pár felhasználta arra, hogy már korábban tett ígérete alapján meglátogassa a zagrebi kulturtörténeti kiállítást. Miután a királynak határozott kívánsága volt, hogy inkognitóban vesz az utat, zagrebi fogadtatásról semmiféle hivatalos előkészület nem történt és csak az utolsó percekben értesítették a hatóságok vezetőit a királyi pár érkezéséről.

Délelőtt 10 óra 50 perckor érkezett Zagreba a futárvonat, amely a királyi pár poggyászait és az udvari autót szállította. Ekkor már a pályaudvaron voltak a fogadtatásra megjelent előkelőségek: dr. Trescsar főispán, Matics tábornok hadtestparancsnok, Jovanovic vasutigazgató, Heinzl polgármester és mások. 11 óra 5 perckor robogott be az udvari különvonat, amelynek ötödik kocsijáról szállt ki a királyi pár uniiformában, mellette a Karagorgye-rend nagykezesztjével. Mögötte megjelent a királyné világos utikabátban, rókaprémmel. A királyi pár Heinzl polgármester üdvözölte, majd Öfelsége sorban kezét fogott a megjelent előkelőségekkel, különösen szívélyesen üdvözölve Radics Istvánt. Ezután a királyi pár az udvari váróterembe ment, ahol hosszasan elbeszélgettek a megjelentekkel. Ez alkalommal Radics István zárt borítékot nyújtott át az uralkodónak, akinek kérdésére kijelentette, hogy a borítékban a Dom szerdai száma van. Az újságíróknak később Radics kijelentette, hogy azért adta át a lapot Öfelségének, mert súlyt helyez rá, hogy eredetiben olvas-

sa cikkét, amelyből láthatja, hogy a horvát parasztság között egyformán propagandát csinál a pacifizmusnak és a hadseregnek.

Amikor a királyi pár a pályaudvar előtt várakozó autóbába szállt, már nagy néptömeg gyűlt egybe az uccán és lelkesen ünnepelte az uralkodópárt. Az autó egyenesen a művészeti pavilonban elhelyezett kiállításra hajtatott, ahol előbb Heinzl polgármester mondott üdvözlő beszédet és átadta a királynak Klein neves grafikus művészi kiállítású díszes albumát, amely Zagreb-környéki tájképeket tartalmaz. Ezután bemutatta az uralkodónak a kiállítás vezetőjét, majd a királyi pár Kleics Alajos egyetemi tanár és Radics István társaságában elindult a kiállítás megtekintésére.

A királynének Babics Ljuba egyetemi tanár magyarázta a kiállításon felhalmozott műkincseket és régiségeket horvát nyelven, mire Heinzl polgármester felesége közbeszólt, hogy a királyné talán szívesebben venné a francia nyelvű magyarázatot. Mária királyné erre teljesen hibátlanul horvát kiejtéssel a következőket válaszolta:

— Nem, köszönöm, mindent értek horvátul.

A királyi pár hosszabban időzött a kiállítás egyházi osztályán, majd a történeti kiállítás különös érdeklődést mutatott Zagreb város alapító oklevele és Zrinyi Miklós egy régi kézirat iránt. A népviseletek osztályán különösen a királyné tekintett meg mindent figyelmesen, majd a Gubec Máté parasztvezér relikviájánál Radics István magyarázott élénken a királyi párnak. A művészeti pavillonból a Tudományos Akadémia épületébe mentek át a felséges vendégek, ahol a római régiségek és régi okmányok kiállítását tekintették meg. A

körut befejeztével a királyi pár az akadémiaáról kijövet, élénk beszélgetést folytatott Radics Istvánnal és tisztán hallható volt, amikor a király a következőket mondotta Radicsnak:

— Vasárnapra Beogradban leszek és remélem, akkor alkalmam lesz önnel találkozni és különféle dolgokról elbeszélgetni.

Radics István mély meghajlással köszönte meg Öfelsége meghívását. A király ezután köszönetet mondott a szívélyes fogadtatásért és megelégedését fejezte ki a látottak fölött, majd autójába akart szállni. Ekkor kis incidens történt. Az akadémia előtt összegyűlt és a királyi párt lelkes ovációban részesítő tömegből hirtelen kivált egy jólöltözött magas, erős férfi és a királyhoz lépett, nyilvánvalóan a szánékkal, hogy megszólítsa. Hadzsics tábornok szárnysegéd azonban még idejében közbevetette magát és elutasította a toladót, akit a rendőrség azonnal őrizetbe vett. Ekkor kiderült, hogy az illető Bartalics volt osztrák-magyar hadseregbeli nyugalmazott százados, aki nyugdíjának kintalása körüli sérelmeket akarta elpanaszolni az uralkodónak.

A királyi pár az incidens után autóra szállt és több előkelőség kíséretében a lakosság szüntelen lelkes éljenzése közben elutazott Zagrebból Zapresics állomásra, ahol már várt az udvari különvonat, amellyel délután három órakor folytatták az utat Varasdra, ahonnan autón mentek Vinicára. Gróf Bombelles birtokán pénteken fácán-vadászat, szombaton pedig hajtóvadászat lesz nyulakra, majd vasárnap a királyi pár visszatér Beogradba.

Gyanus

váltóblankették

Kardos Andor-féle váltókat talált egy szubotikai rendőr

Macskovics István 87. számú subotikai rendőr csütörtökön délelőtt jelentést tett a rendőrség bünyügyi osztályán, hogy a vasuti állomáson öt darab váltóblankettékat talált. A váltóblankettékat, amelyek már szétszakadoztak, átszolgáltatta Pesics Vladimir helyettes rendőrfőkapitánynak, a bünyügyi osztály vezetőjének, aki meglepődve vette észre, hogy valamennyi váltóúrlapon a csekkhamisítási bűnpörből ismeretes Kardos Andor neve szerepel. Négy váltó kitöltetlen, míg az ötödik harmincegyezer dinárra van kitöltve.

A rendőrség megindította a nyomozást annak kiderítésére, hogy ki vesztette el a gyanus váltóblankettékat.

Város a tenger fenekén

Felfedeztek egy ókori várost a Fekete tengerben

Moszkvából jelentik: Az Orosz Távirati Iroda híradása szerint a »Tovaraszi« nevű orosz kereskedelmi hajó, amely Perzsiából Bakuba menet irányát megváltoztatta, Sachkova félsziget közelében a tenger fenekén véletlenül egy ókori várost fedezett fel. Minthogy a víz nyugodt volt, a régi ázsiai architektúrájú város uccát és épületeit tisztán ki lehetett venni. A most felfedezett város közelében vannak annak a régebben felfedezett tengeralatti városnak romjai, amelyet Charabasernek hívtak és amelyből a tenger fenekén látható ut vezet a bakui szárazföldre.

A tudósok feltevése szerint a földalatti városok oly földrengés következtében süllyedtek a víz alá, amely a partvonalakat megváltoztatta.

A moszkvai közoktatási népbizottság tudományos ekspedíciót szervez a tengeralatti városok felkutatására.

Rendelet az agrárreform céljaira igénybevett földek megváltásáról

Az ingatlanok telekkönyvi átírásához az agrárminisztérium jóváhagyása szükséges

A július végén megszavazott tizenketted-törvény felhatalmazást adott az agrárminiszternek arra, hogy a telepítésről készített törvény meghozataláig saját hatáskörében szabályozhatja az agrárreform alatt álló nagybirtokok megváltásának ügyét. A szabályzat most jelent meg a hivatalos lapban és ezzel aztán egy régen vajdó kérdés nyert elintéztést, mert a most megjelent úgynevezett *pravilnik* arról intézkedik, hogy az agrárreform alatt álló birtok-maximumon felüli földekért a tulajdonosaik kárpótlást kapjanak a birtokot ténylegesen élvező telepektől.

A *pravilnik* részletes rendelkezéseket tartalmaz az agrárföldek megváltásáról. Körülírja azokat a módokat, amelyekkel a megváltás történik, egyben kimondja, hogy ezeknek az ingatlanoknak telekkönyvi átírása a telepek és dobrovoljacok részére csak az agrárminisztérium jóváhagyása után történhetik meg, ami azt jelenti, hogy az agrárreform által elvett földeknek tulajdonosai és az új tulajdonos között kötendő szerződéseket az agrárminiszterhez kell felterjeszteni jóváhagyás végett. A szabályzat nem érinti a vételár nagyságát, melyből tíz százalékot kell az eladónak az agrárminisztériumban létesített úgynevezett telepítési-alap javára lerőni. A szabályzat huszszo-

ros büntetést szab ki azokra, akik nem a tényleges vételárat vezetik be az adás-vételi szerződésbe.

A szabályzat szerint az agrárreform által elvett földekre vevők lehetnek elsősorban az úgynevezett földművelő agrár-érdekeltek addig a földmennyiségig, amelyet erre vonatkozóan az agrártörvény meghatároz, másodsorban a falusi iparosok, akik egyszerűen földműveléssel is foglalkoznak, harmadsorban telepek, menekültek és optáltak, negyedsorban olyan dobrovoljacok és csetnikiek, akiket az agrárreform egyizben már földben részesített. Ezek a vevők azt az agrárreform által már nekik juttatott földet vásárolhatják meg a régi tulajdonosoktól, melyet eddig műveltek. A szerződéseket az egyes agrárhivatalok előtt kell megkötöni, melyek a szerződésekről nyilván tartást tartoznak vezetni.

A szabályzattal egy régi probléma nyert megoldást. Egyrészt rövidesen kárpótlást nyernek elvett földjeikért a volt földtulajdonosok, másrészt a telepek telekkönyvi tulajdonosává válnak az eddig művelt földeknek.

Mint értesülünk, az új szabályzat szerint máris történt egy nagyobb jogügylet: a karlócai patriarchátus dáiái 10.500 holdnyi földbirtokára már kiadták a szerződéseket az agrárérdekelteknek.

Bethlen miniszterelnök támadása a Népszövetség ellen

Kisebbségi vita a magyar parlamentben — Magyarország kilép a Népszövetségből? — Az ellenzék demokratikus belpolitikát követel a külpolitika alátámasztására

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés ülésén Baross János pártokivüli képviselő napirend előtti felszólalásban tette szavát a Népszövetségnek az utódállamok kisebbségeivel szemben tanúsított eljárását. Megállapította, hogy a magyar kormány lagymatag külpolitikája csődöt mondott. A kisebbségek — mondotta — tizenkilenc esetben fordultak panasszal a Népszövetséghez, ebből tizennyolc esetben egyszerűen állították az illető országhoz, hogy panasz van.

Arra kérte beszéde végén a magyar kormányt, hogy igyekezzen a belpolitikában a demokratikus utra lépni, mert

a magyar diplomácia a külpolitikában azért gyenge, mert nem tud demokratikus belpolitikára támaszkodni.

Pakots József demokrata képviselő támadta a kormányt, hogy a Népszövetségben nem készítette elő Magyarország és a magyar kisebbségek ügyét.

Pakots felszólalása után gróf Teleki Pál jelentkezett szólásra:

— Szeretném, — mondotta — ha a kormány komoly megfontolás tárgyává tenni, hogy Magyarország továbbra is bentmaradjon-e a Népszövetségben.

Elérkezettünk a választra. A kérdés az, hogy van-e remény arra, hogy a győzők szövetsége valóban a népek szövetsége lesz-e? A Népszövetség mostani atmoszférája nem alkalmas arra, hogy ott Magyarország eredményeket várjon. Elismerem, hogy a Népszövetség részéről pénzügyi kérdésekben komoly támogatásra talált Magyarország, de a határkérdésekben a tanács paritá-

szos igazsággal dolgozik. Az osztrák határkérdésben Magyarország ellen, a salgótarjáni határkérdésben Magyarország javára döntött. A kisebbségi kérdésben hasonló a helyzet. Az erdélyi telepek ügyéből megállapítható az a tanulság, hogy a Népszövetségi Tanács nem bíróság, hanem politikai testület, amely nem jogi megoldást, hanem politikai kompromisszumokat hoz létre. Németországnak a Népszövetségbe való belépésétől sokat várok, mert Németország a tanácsban vétőt emelhet és a legpregnánsabb jogsérelmeket megakadályozhatja. Nagy kérdés azonban, hogy Németország ebben az atmoszférában képes lesz-e kifejteni a maga álláspontját. Lehet, hogy a Népszövetség azzá fejlődik, amit kitűzött maga elé. Vannak, akiknek idejük van ezt bevárni, de vannak olyanok is, akiknek nincs idejük. Ezért kell felvetni azt a kérdést, hogy Magyarország bentmaradjon-e a Népszövetségben?

Bethlen István gróf miniszterelnök szólalt fel ezután.

— Szeretném — mondotta — ha mai ülésünk szavai messze elhallatszanának és a mai felszólalások a külföldön is visszhangra találnának. Felelős helyről állapítom meg, hogy amennyire objektíven kezelte a Népszövetség pénzügyi bizottsága Magyarország rekonstrukciójának kérdését, éppen olyan kevéssé lehet megállapítani az objektivitást a Népszövetségnél a kisebbségi kérdésben. Ezt a múltban is több ízben hangsúlyoztam és amíg javulás nem mutatkozik, minden egyes esetben ismételnem fogom azt, hogy a magyar kormány nem fogadhatja

el ezt az eljárást, mint a kisebbségi szerződések végrehajását

és mint azoknak a garanciáknak effektív tételét, amelyeket a Népszövetség magára vállalt. Meggyőződésem, hogy amíg az általános politikai viszonyokban gyökeres javulás nem következik be, addig a kisebbségi kérdés gyakorlása a Népszövetség előtt a mai stádiumban fog laborálni, vagy pedig csak nagyon kevés eredményt fog felmutatni. Nemcsak mivelünk, hanem másokkal szemben is hasonló nemtörődomséggel jár el a Népszövetség. A békeszerződések a nemzetek két kategóriáját létesítették: a győztes és legyőzöttek kategóriáját, amelyek különböző jogrendben élnek. Az egyik mindenben képes akarataát érvényesíteni, a másik pedig majdnem semmiben.

Ezután az utódállamokból kiutasított tisztviselők helyzetével foglalkozott

Bethlen, majd megáthapította, hogy az állampolgárságot is nap-nap után megtagadják politikai okokból. Azokat a jogokat sem respektálják, amelyeket az optások számára biztosítottak. Magyarország még ma sem tudott a katonai ellenőrző-bizottságtól megszabadulni, annak ellenére, hogy a békeszerződésben csak három hónapra kreáltak. Ezután Locarnóról beszélt Bethlen és annak a reményének adott kifejezést, hogy Locarnó előkészítője egy jobb jövőnek, amelyben a leszerelés kérdése talán megoldást nyer.

Bethlen beszéde után Baross János és Pakots József

visszavonták azt az indítványukat, hogy a magyar nemzetgyűlés a kisebbségek ügyében forduljon a kisebbségi szerződéseket garantáló öt nagyhatalom parlamentjéhez. Az elnök ezután az ülést bezárta.

Háromszázötven jugoszláv kereskedőt károsított meg egy bécsi zugbank

Két szélhámos üzelvei Austro-Bank Export-Import cím alatt A bécsi rendőrség letartóztatta a szélhámosokat

Beogradból jelentik: A bécsi rendőrigazgatóság csütörtökön arról értesítette a beogradi rendőrséget, hogy Bécsben letartóztatták, az Austro Bank Export-Import két igazgatóját, akik hosszabb idő óta család módon súlyosan károsítottak külföldi, köztük jugoszláv kereskedőket. Az eddigi megállapítások szerint a károsultak között szerepel több vajdasági kereskedő is.

Az Austro Bank Export-Import néhány hónappal ezelőtt körlevelet intézett külföldi kereskedőkhez, akiknek különböző bizományi árut ajánlott fel rendkívül kedvező feltételek mellett. Százezer dinár értékű áruért mindössze ezer dinár biztosítékot követelt a bank és így érthető, hogy Jugoszláviából is sok kereskedő lépett üzleti összeköttetésbe az Austro Bankkal, amelynek számlájára az Első Horvát Takarékpénztár fiókjainál kellett befizetni a biztosíték-összeget. Jugoszláviából háromszázötven kereskedő fizetett be a bécsi bank részére ezer-ezer dinárt, a bank azonban az áruk leszállítását különböző ürügyekkel egyik hónapról a másikra halasztotta.

Néhány nappal ezelőtt Blagoje Riszta boszniai kereskedő, aki szintén üzleti összeköttetésbe lépett az Austro Bankkal, Bécsbe utazott, hogy utána nézzen, miért nem kapja meg áruját. A kereskedőnek gyanus sejtései támadtak, amikor a Mariahilfer-strasse 31. szám alatti bérpalota egyik kis helyiségében akadt rá az Austro Bank irodájára. A kapu alatti, egyetlen helyiségbe két férfit talált Ettich Teodor vezérigazgatót és Jovanov Alexander igazgatót. Ettich és Jovanov beismerték, hogy sem pénzük, sem árujuk nincs, mire Riszta Blagoje feljelentést tett ellenük a rendőrségen.

A rendőrség a két szélhámost letartóztatta és megindította a nyomozást. Ettich és Jovanov kihallgatásuk folyamán bevallották, hogy Jugoszláviából háromszázötvenezer dinár folyt be számlájukra az Első Horvát Takarékpénztárhoz, azonban ebből az összegből csak harmincezer dinárt vettek fel, mert a bank szintén gyanusnak találta üzleteiket és beszüntette az összeg többi részének a folyósítását.

A rendőrség a nyomozást folytatja.

Az eltűnt holttest

A szubotici Rokus-temetőben összedől egy kriptá — Rémhírek egy halott feltámasztásáról, költözködéséről és eltűnéséről

A szubotici Rokus-temető környékén már napok óta nagy izgalommal tárgyalják, hogy a temetőben feltámadt egy halott és nyomtalanul eltűnt abból a kriptából, ahová két hónappal ezelőtt temették. A kriptát naponként az emberek százai keresik fel, a kíváncsiak beleskelődnek a vasajtó rácsán, amelyről hatalmas lakat csúng. A kriptá mélyére nem lehet belátni, sötét van, csend van, hiába hallgatónak az emberek, nem hallatszik semmi nesz és ez a mély csend csak még inkább bizgatja a fantáziát. Azok, akik a rácsról már elkerültek, hogy helyet adjanak másoknak, a meggyőződés hangján nyilatkoznak a többiek előtt:

— Mondom, hogy nincs benne. Biztosan feltámadt.

A különös eset a rendőrségnek is tudomására jutott. Szerdán délelőtt megjelent a rendőrségen Milodanovics József szubotici földműves, aki bejelentette, hogy apja, Milodanovics Iván, akit két hónappal ezelőtt temettek el, eltűnt a kriptából. A rendőrségen hihetetlennek találták az esetet, de mégis a kedélyek megnyugtatósa végett, megindították a nyomozást. A nyomozás folyamán azután kiderült, hogy honnan származnak a holttest feltámasztásáról és eltűnéséről szóló rémhírek.

A Rokus-temetőben, Milodanovicsék kriptája mellett, néhány nappal ezelőtt

egy másik kriptá építését kezdték meg. Az alapfalak részére azonban nagyon mélyre ástak be, úgyhogy a nedves, porhanyós föld nem bírta kitartani a Milodanovics-kriptát, amely a föld beomlása következtében összedől. A kriptában volt Milodanovics Iván koporsója, amelyet a lehulló tégladarabok összetörték és a holttest kiesett a széttört koporsóeszközök közül. A temetőcsősz özvegye, aki férjét helyettesíti, megjegyzi a kriptá beomlása és a koporsó széttörése miatt, nyomban kőműveseket hozatott, hogy helyreállítsák a kriptát, ő maga pedig besietett a városba és a széttört koporsóhoz hasonló vásárolt aranybetűs felirással.

A kőművesek azután még az este felépítették az összedől kriptát és az éjszaka folyamán a halottat is átköltöztették új lakásába. A rendőrség részéről, hogy a felízgatott tömeg kételyeit eloszlassák, elrendelték a holttest exhumálását. Szerdán délután Prodanovics Miladen rendőrkapitány, dr. Osztrogonac Béla rendőrorvos és Tomandl Ottó mérnök kiszálltak a Rokus-temetőbe, felnyitották a kriptát és megvizsgálták a halottat, amelyet azután az összegyűlt tömegnek is megmutatott a bizottság. A tömeg családottan oszlott szét, az emberek sajnálták, hogy a halott nem támadt fel, hanem — Isten nyugtassa — tovább pihen örök álmát...

HIREK

Primadonnák vendégszereplése a rendőri rovatban

Rossz napok járnak a budapesti primadonnákra. Az agyontömijenezett, színházi lapok első és hátsó címlapján reprodukált és reprodukálhatatlan művészi jelzőkkel felmagasztalt primadonnák a színház-rovatból mind gyakrabban tesznek kirándulást a rendőri riportok rivalda-fénytől mentes sívár kulisszái közé. Csak néhány héttel ezelőtt tartóztatták le Péchy Erzsinek, a pármaj herceg egykori irigyelt szerelmének a barátját, akiről kiderült, hogy — nemzetközi szélhámos; néhány nappal később két kevésbé ünnepezt pesti primadonnát idéztek a rendőrségre, mert közös barátjuk, egy gazdagnak hitt bankár, megszökött hitelezői elől, most pedig Moínár Vera szubrett-primadonna öltözékében tartóztatták le vőlegényét, egy huszonkét éves pesti tőzsdést, aki mértéktelenül szórta és dobálta a mások millióit.

A »művésznők« kicsit gyakran mutatkoznak mostanában a rendőri riportokban. Egy-egy ilyen vendégszereplés olyan oldafükről mutatja be őket a publikumnak, amit a hazug csillogású színpad gondosan elleplez, a színházi lapok pedig még gondosabban elhallgatnak. Ilyen kényszerű vendégszereplés azután leleplezi, hogy a hercegek egykori szerelme most szélhámosokkal tart fenn szoros barátságot és hogy az ünnepezt szubrett, akinek két autót tartott az öltözékben letartóztatott bankár-barátja, egy-két évvel ezelőtt még kenyereslány volt egy étteremben.

A főhercegek kora letűnt és a primadonnák is demokratizálódtak. A pármaj ibolya után a nemzetközi szélhámos jött és a nagy »művésznők« legfeljebb az lehet a mentsége, hogy nem tudta honnan származik a pénz, amit a lábai elé szórtak. A kis kenyereslányt meg, aki nemrég még koronás borralvalóként mosolygott kacéran az étterem vendégeire, olyan mindegy is lehet, hogy bankár barátja a tőzsdei krach után is honnan veszi a milliókat, amiket rákölt, a fő és az egyedüli fontos dolog az, hogy »nagy nő« lett, ünnepezt színésznő, két autója van, bundái és ékszerai és a színházi lapok címlapján jelenik meg a fényképe a szegénységben és ismeretlenségben maradt többi kenyereslány ösztöne csodálataira.

Ezekben a tipikus esetekben benne van a kor egész pszichológiája. Az ismeretlen szürke kis bankhivatalnokok, akik a tőzsdei konjunktúra idején hirtelen meggazdagodtak és ezzel egyszerre helyet kaptak az ugynevezett »legjobb társaságban«, uralkodtak a nagyvárosok élete fölött és a konjunktúra elmúltával nem bírtak leszokni a primadonna-barátnőről, az autóról és az éjszakai céccokról, hát lopnak, csalnak vagy sikasztanak, hogy tovább élhessék a maguk here-életét. És az ünnepezt színésznők, akik még kevésbé tudnak lemondani a pompás toalettekről, drága ékszerekről, lidói utazásokról, behunyják az egyik szemüket, mert nem akarják észrevenni, hogy lopott pénzzel fizetik az ölelésüket...

Talán csak az a szomorú az egész ügyben, hogy ezek az újságok és a közönség által fenéig kiélvezett botrányok kicsit prostituálják a művészetet is, mert furcsa általánosításra adhatnak alkalmat azoknál, akik nem tudnak különbséget tenni a színházi lapok megfizetett arcképeit a »művésznővé« ültetett kis kenyereslányok és az igazi művészek között. Milyen ártatlanul kell szégyenkeznie szegény Varsányi Irénnek például, ennek a nagy művésznőnek, hogy ő is színésznő, meg a kenyereslány-szubrett is az. És mennyire szomorú tünete az izlés eltévelyedésének, a kritika lezülésének az, hogy egyforma

jelzők jutnak művész-embereknek és csábos kis pesti démonoknak, akiknek a színpad csak kirakat arra, hogy jobb legyen a vásár, amelyben áruba bocsátják önmagukat...

Régi panasz: a becsületes szándékuaknak, a komoly értékeknek kell mindig szenvedni a becsütelenségért, az alkotók közé tolakodó álthetőségekért. A kenyereslány-szubrettnék és társainak bizonyára nem is nagyon kellemetlenek az ilyen elkalandozások a rendőri rovatba, legfeljebb csak addig, amíg nem akad egy új barát, aki felváltja a börtönbe került réginek a helyét és aki tovább fizeti a számlákat. Új barát pedig mindig akad, hiszen az ilyen kis botrány még jó reklám is a »nagy stíli művésznő«-nek, aki különben se válogatós, ha barátokról van szó. No és ami a legfontosabb, az ilyen pikáns kis botrány alkalmas arra, hogy a lapok hasábjait irjanak a »művésznő«-ről és hogy a színházi lapok újra leközöljék a fényképet... Valószínűleg a legcsábosabb pozban, talán éppen selyem-kombinében, hogy annál hamarabb jelentkezék a letartóztatott barát utóda...

(I. I.)

*

— **Előkészületek újabb kisantant konferenciára.** Beogradból jelentik: Nincsićs külügyminiszter és Benes Csehszlovák külügyminiszter bédi találkozója alkalmával felmerült az az óhaj, hogy a kisantant-államok külügyminiszterei mielőbb tartsák meg szokásos konferenciájukat. Beogradi politikai körökben elterjedt hírek, valamint bukaresti lapjelentések szerint a legközelebbi kisantant-konferencia programjának összeállításáról a tárgyalások már megindultak az érdekeltektől államok között. Az előkészítő tárgyalások valószínűleg már november elején befejeződnek, úgy hogy minden valószínűség szerint még ebben az évben sor kerül az újabb konferenciára.

— **Petrovics Milivoj főispán Beogradban.** Szomborból jelentik: Petrovics Milivoj, Bács megye főispánja hivatalos ügyek elintézése végett Beogradba utazott.

— **Lemondott tanfelügyelő.** Szentáról jelentik: Prekajszky Péter szentai járási tanfelügyelő mellé a közoktatásügyi miniszter a napokban Popovics Radivoj adai némi iskolai igazgatót kinevezte a szentai járás második tanfelügyelőjé. Popovics a tanfelügyelői állásról lemondott.

— **A munkásbiztosító pénztárak választott bíróságai.** A zagrebi országos munkás biztosító hivatal rendeletet adott ki, amelyben a munkás biztosító pénztárak autonomiájáról szóló törvényre hivatkozva, felhívja a kerületi pénztárakat, hogy haladéktalanul ejtsék meg a munkáspénztári választott bíróságok megválasztását. A Vajdaságban érvényes munkásbiztosítási törvény szerint ugyanis minden olyan panasz, amely valamely pénztár alkalmazott ellen merül fel, választott bíróság vizsgál meg. Ennek a bíróságnak elnöke mindenkor a törvényszéki elnök tagjai pedig egy munkaadó és egy munkás, akik egy megválasztott állandó választmányból kerülnek ki.

— **Tengerész-nap Novisadon.** Novisadról jelentik: Október harmadnapján a haditengerészet szlavájának napján a Jadranszka Sztázsa noviszadi vezérőrsége tengerész-napot rendez, amelynek keretében a város területén nyilvános gyűlést tartanak. Rossz idő esetén a gyűlést november nyolcadikán, vasárnap tartják meg.

— **Csütörtökön ünnepezték Zagrebben a délszláv függetlenség hetedik évfordulóját.** Zagreből jelentik: Zagrebben csütörtökön ünnepezték meg a délszláv függetlenség kivívásának hetedik évfordulóját. Az összes felekezeti templomaiban istentiszteletet tartottak, amelyen a hatóságok képviselői is részt vettek. A várost ez alkalmából fellebőgőzték.

— **Általános sztrájk fenyegeti Temesvárt.** Temesvárról jelentik: A Márki és Barta-féle gépgyárból a munkavezető elbocsátott egy munkást. Emiatt a többi munkás sztrájkba lépett és példájukat követték más gyárak munkásai is. Hatszáz munkás van sztrájkban és attól tartanak, hogy rövidesen általános sztrájk üt ki Temesváron.

— **Diákok megtámadtak egy szovjetkövetet.** Moszkvából jelentik: A szovjetlapok hírt adtak a rigai orosz szovjetkövettség ellen intézett támadásról. Tizenöt lett diák behatolt a szovjetkövettség épületébe. Valamennyiüket letartóztatták, mert a szovjetkövet erőlyesen sürgette elfogatásukat. A moszkvai lett követ megjelent a külügyi népbiztosságnál és a balti ügyek osztályvezetője előtt sajnálkozását fejezte ki. A szovjetkormány erőlyes tiltakozást jelentett be a rigai kormányfőnél.

— **Dr. Dungyerszki Gedeonné a noviszadi ingyenkenyér egyesület díszelnöke.** Noviszadról jelentik: A Kohn Gyula Józsefné elnöksége alatt működő ingyenkenyér egyesület dr. Dungyerszki Gedeonné, a királyné első udvarmesterhölgyét felkérte az egyesület díszelnökségének elfogadására. Dungyerszki Gedeonné a díszelnökséget elfogadta. Az ingyenkenyér egyesület november 7-ikén Dungyerszki Gedeonné védnöksége alatt nagyszabású jótékony célú hangversenyt rendez a Szlobodában, amelyen dr. Mócs Sándorné, Waldner Edit és Markovics Mara asszony fognak közreműködni.

— **Eljegyzés.** Wurmser Ilonkát Temerin eljegyezte Weitzenhofer Ferenc Sajkás-Sv. Iván. (Minden külön értesítés helyett).

— **Beogradban november 8-án mutatják be az első szerb operát.** Beogradból jelentik: A beogradi Operaház november 8-ikán mutatja be az első szerb operát. Az új dalmi szövegét Vojnovics Ivó gróf, a »Napraforgós hölgy« szerzője írta, zenéjét pedig Hrisztics Szteván, a beogradi Operaház főzeneigazgatója szerezte. Az opera címe »Suton« (Szürkület) és tárgy a Dalmáciában játszódik. A próbákról kiszivárgó hírek szerint a libretto eseménye lesz a szerb-horvát irodalomnak, a zene pedig, a mely szláv motívumokon felépülő modern muzsika, ugyancsak nagy sikerre tarthat számot.

— **A vajdasági városok szövetsége törvénytervezetet készít az önkormányzatról.** Novisadról jelentik: A vajdasági városok szövetsége állandó választmányának megbízásából dr. Milovanovics Milován noviszadi polgármester és dr. Margan Vladimir parcsévói polgármester megjelent a belügyminiszteriumban, hogy a városok önkormányzatáról szóló törvénytervezetet át tanulmányozás és véleményezés végett elkérjék. Mint-hogy a tervezet még nem készült el, a városok szövetsége elhatározta, hogy a belügyminiszter tervezetétől függetlenül törvénytervezetet dolgoz ki az önkormányzatokról.

— **Meghalt a román szenátus elnöke.** Bukarestből jelentik: Ferechide, a szenátus elnöke nyolcvannégy éves korában hirtelen elhunyt. Régi tekintélyes politikus volt. Pár héttel ezelőtt választották meg egyhangulag szenátusi elnöknek.

— **A bácskai tüzoltószövetség megalakulása.** Szomborból jelentik: Csütörtökön alakult meg Szomborban az új bácskai tüzoltószövetség. Az alakulógyűlést Szigeti István szombori tüzoltóparancsnok nyitotta meg. Utána dr. Teleky István szentai tüzoltóparancsnok hangsúlyozta, hogy a bácskai szövetség csak mint a legközelebb megalakuló vajdasági tüzoltószövetség alosztálya alakul meg. Az alakulógyűlés ezután a szövetség elnökévé egyhangulag Raics Szeptiszláv bács megyei alispánt választotta meg, akiért küldöttséget menesztettek. Raics alispán azonnal megjelent a közgyűlésen és meleg szavakkal mondott köszönetet megválasztásáért. Meltatta a tüzoltók önzetlen munkáját és ígéretet tett, hogy a megye támogatásban fogja részesíteni a szövetséget. Ezután a következő tisztikart választották meg: Alelnök: dr. Teleky István (Szentai), titkár: Popovics Dusan (Sztarakanizsa), pénztáros: Szigeti István (Szombor), ügyész: dr. Sick Károly (Kula). Salics József kérelmére ezután Raics alispán ígéretet tett, hogy a tüzoltószövetség 25.000 dinár segélyt fog kapni a megyétől és a megyeháza helyiséget kap titkári hivatala részére. A közgyűlés ezután Szigeti Istvánt, aki 1907 óta elnöke volt a bácskai tüzoltószövetségnek, tiszteletbeli alelnökké választotta, majd megválasztották a járási tüzfelügyelőket. A gyűlés elhatározta ezután, hogy Baranyában, amely tüzrendészeti szempontból el van hanyagolva, megszervezik a tüzoltóságot. Végül elhatározta a szövetség, hogy a vajdasági tüzoltószövetség november 15-iki kikindai alakuló gyűlésén képviselteti magát.

— **A reformáció emlékűnepe a szubotical evang. templomban.** Az evang. lelkesi hivatal közli, hogy a reformáció 408. emlékűnepe alkalmából Szántó Róbert lelkes október 31-én délelőtt 10 órakor »A reformáció okai«, november 1-én délelőtt 10 órakor »A reformáció hatása« címen tart ünnepi beszédeket.

— **Berlinben ezrével tűnnek el az emberek.** Berlinből jelentik: A berlini eltűnési osztály most adta közre 1924. évi kimutatását, amelyből kiderül, hogy a múlt évben több mint hatezer embernek veszett nyoma, illetőleg ennyi eltűnést jelentettek be és ebből 1300 ember sorsát nem lehetett kideríteni, nyomtalanul elvesztek a világ város tömkelegében.

— **Meghalt az ország legöregebb embere.** Zagreből jelentik: A hercegovinai Vitanovics községben százötvenéves korában meghalt Banics Zsifkó gazda. Banics egészen a legutóbbi időkig a legjobb egészségnek örvendett.

— **Gázolásért elítelt villamoskalauz.** Novisadról jelentik: A noviszadi törvényszék csütörtökön tárgyalta Kercsevics Vladimir villamoskocsivezető ügyét, aki 1923 augusztusában a noviszadi Vasútállomásnál elgázolta Krncsevics Angyalka hároméves kislányt, kinek ballabát a villamos térd alatt levágta. A bíróság a tárgyalás során kiszállt a helyszínen és megállapította a kocsi vezető gondatlanságát és ezért Kercsevics gondatlanságából elkövetett súlyos testi sértés miatt egy hónapi fogságra, továbbá husz napi elzárásra átváltoztatható kétezer dinár pénzbüntetésre ítélte és Kercsevicset a kocsi vezetőtől végleg eltiltotta.

— **Egy volt községi írnok halálos vasúti balesete.** Velikibecskerekéről jelentik: Szerdán reggel a Kovacsicáról Szécsány felé haladó vonatból kiesett egy ember, akit holtan találtak meg a sínek mentén. Eleinte detektívnek hitték a halottat és sokan bűntényt sejtettek a szerencsétlenség hátterében. A kovacsicai csendőrség nyomozása megállapította, hogy az áldozat Antics Mihály volt községi írnok, aki ittas állapotban esett ki a vonatból és egy táviratópóznába ütötte be fejét és az okozott rajta halálos sebet.

— **Az angol munkáspárt távirata Horthyhoz.** Londonból jelentik: A *Labour Presse Service* című angol munkáspárti újság a következőket írja: A brit munkásmozgalom a következő táviratot intézte Horthy tengernagyhoz, Magyarország kormányzójához: A brit munkáspárt úgy értesül, hogy a kommunista és szocialista vádlottakat rögtönítélő bíróság elé állítják. Mi tisztelettel kérjük, hogy a tárgyalás nyilvános legyen és összhangban álljon az Európaszerte szokásos eljárási szabályokkal. Nyomatékosan kérünk kegyelmet a politikai bűncselekmények részére. J. R. Clynes, a parlamenti frakció részéről, Robert Williams, a munkáspárt országos véreghajtó bizottságának elnöke, I. S. Middleton, a munkáspárt titkára.

— **Az első nőügyvéd Ausztriában.** Bécsből jelentik: Beth Mária, dr. Beth egyetemi tanár felesége, letette az ügyvédi vizsgát és fővettette magát a védőügyvédek lajstromába. Ő az első nőügyvéd Ausztriában.

— **Rákkal gyógyítja a rákot Thies professor.** Mint Lipcséből jelentik: Az orvosgyógyászati társaság ülésén Thies egyetemi tanár, a neves rákkutató gynackologus előadást tartott a rosszindulatú daganatok keletkezéséről és gyógykezeléséről. Ennek kapcsán ismertette a rákgyógyítás új módszerét, mely abban áll, hogy rákos szövetek preparátumát átülteti beteg élő testbe, főképp a felsőcombba és jelentést tett arról is, hogy az általános praxis számára száraz preparátumokat állított elő. Új gyógymódjának sikerét Thies tanár több bemutatott paciensen bizonyította, akiket egyelőre gyógyultaknak tart.

— **Három királysértés.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék csütörtökön három királysértési ügyben kapta meg az illetékes ügyészségek jelentését, azzal a kéréssel, hogy ezekben az ügyekben tüzze ki a főtárgyalást. Az egyik felségsértés Javorján Todor pancsevói kocsis, aki 1922 augusztusában több tanu jelenlétében őfelsége ellen sértő kifejezéseket használta. A második Binz Rozália szuboticiai házastársbeli nő, aki 1923 szeptember hatodikán a trónörökös személyét sértette meg, a harmadik pedig Marjánovics Milán földműves, aki 1923 november tizenegyedikén egyik bolmani kocsmában több tanu jelenlétében a király személyét sértő kifejezésekkel illette. A noviszadi törvényszék ezekben az ügyekben legközelebb kitűzi a főtárgyalást.

— **Kirabolták a karacsi vasutállomás pénztárát.** Osziokról jelentik: A baranyai Karacs közúti vasúti állomásának pénztárát szerdán éjjel ismeretlen tettesek kirabolták. A rabló ezernyolcszáz dinár készpénzt vittek magukkal. A csendőrség megindította a nyomozást.

— **Az életmehosszabbító apostol.** Bukarestből jelentik: A bukaresti egészségügyi vezérigazgatóságához több feljelentés érkezett Bicsérdy Béla, az ismert erdélyi egészségügyi apostol ellen, aki írásaiban és borsos belépti díjak mellett tartott szabad előadásokban azt hirdeti, hogy aki az ő rendszeréhez alkalmazza az étrendjét, az több száz évig is élhet. Bicsérdy rendszere a koplalás és tisztán nyers növényi éledelekkel való táplálkozás. Igen sok híve van és sokan már bele is haltak ebbe az életmehosszabbító koplalásba. Ezért ajánlották figyelmébe Bicsérdy a bukaresti legfelsőbb egészségügyi hatóságoknak, amely most felhívta a kerületi vezérigazgatóságokat, hogy tegyenek jelentést és nyútsanak statisztikai adatokat Bicsérdy működésére vonatkozólag. Az így egybegyűjtött adatok alapján indul majd meg a büntető eljárás Bicsérdy ellen.

— **Felmentették a gyilkosság vádjától.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Somogyi-féle kocsmában 1918 december 20-ikán gyilkosság történt. Miljkovics Mihály munkás revolvergolyóval megölte Imrecek Józsefet, akivel már régebbi idő óta rossz viszonyban volt. Imrecek egy nő miatt féltékeny volt Miljkovicsra, és mikor a végzetes napon Miljkovics összetáplálkozott riválisával a kocsmában, Imrecek rárohant ellenfelére, torokragadta és kidobta a kocsmából. Mikor a két férfi már a uccán volt, Imrecek torontotta kését és azzal akart Miljkovicsra rohant, aki erre revolverét kapta elő és lelőtte ellenfelét. Imrecek néhány perc alatt kiszényvedett. A noviszadi törvényszék a múlt év május 23-ikán megtartott tárgyalásán Miljkovicsot a gyilkosság vádjától felmentette azzal az indoklással, hogy önvédelemből követte el tettét. Az államügyész felelőssége folytán az ügy a noviszadi felelősségi bíróság elé került, a mely a felmentő ítéletet helybenhagyta. Az ítélet ellen az államügyész semmisségi panaszt jelentett be.

— **Tízévi börtön vérfertőzésért.** Noviszadról jelentik: Nikolics Milán gazdag begécsi parasztagdát a törvényszék múlt év decemberében ötszázötven évi börtönre ítélte, mert erőszakot követett el saját leányán. Büntetését a felelősségi bíróság tízévi börtönre emelte fel. A noviszadi semmisségi bíróság csütörtökön tárgyalta az ügyet és a vádlott bejelentett semmisségi panaszát visszautasítva, helybenhagyta a tábla ítéletét.

— **Halálraítéltek egy gyilkos felalálót.** Párisból jelentik: Rendkívül izgalmas bűnperben hirdette ki az ítéletet kedden a párisi törvényszék. A bűnper öt vádlottja közül az egyik, névszerint Jaques Audaire egyetemet végzett kémikus, aki saját találmányát használta fel a bűntények elkövetésénél. Jaques Audaire társaival behatolt La Rochelle egyik bankjába, ahol a szolgát agyonlőtte, majd a páncélszekrény zárját ismeretlen összetételű savval, amely a találmánya, lemaratta és a páncélszekrényt azután kirabolta. Ugyancsak ezt a savat használta, amikor behatolt nagynéje villájába, hogy meggyilkolja a nagy vagyonnal rendelkező rokonát. A bíróság a kémikust és egyik társát halálra ítélte, a többi vádlottat pedig súlyos fegyházbüntetéssel sújtották.

— **Közszemlére tették a suboticiai 1921. évi negyedik osztályú adókövetéseket.** A suboticiai pénzügyigazgatóság csütörtökön küldte meg a városi adóhivatalnak az 1921. évi negyedik osztályú adókövetések jegyzékét, amelyet Jakovljevic Obrád adóhivatali főnök közszemlére tett ki. Az adókövetések november 5-ig tekinthetők meg a városi adóhivatal 62-ik számú szobájában. Az adókövetések ellen november 19-ig lehet felelősségi. A felelősségi a városi adóhivatal 65. számú szobájában kell beadni. A városi adóhivatal újból felhívja a munkaadókat, hogy munkásaikat november elsejéig jelentsék be, mert a bejelentést elmulasztókra súlyos bírságot fognak kiróni.

— **Lehár új operettjének sajtóbejelentése Bécsben.** Bécsből jelentik: Csütörtök este volt Lehár Ferenc új operettjének, a „Paganini“-nek sajtóbejelentése a Johann Strauss Theaterben. A bemutatónak óriási sikere volt. A kritikusok megállapítása szerint a Paganini Lehár legszebb és legfinomabb alkotása. A nő főszerepben Kosáry Emma, a férfi főszerepben Lewing Károly nagy tetszést aratott.

— **Egy ruháért egyházi fogház.** Veliki-beckerekéről jelentik: Bauer Fülöp szárcsai napszámos néhány héttel ezelőtt Szécsányban Wagner Jakab házából egy ruhát lopott el. A beckereki törvényszék Bauer Fülöpöt lopásért egyházi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

— **Cigányháboru Sentán két halálos sebesüléssel.** A szentai cigánysoron szerdán délután véres verekezés folyt le, amely két áldozatot követelt. Szentá város öt cigánycsalád részére házhelyeket utalt ki. A konszolidálódó cigányok meg is kezdték az építkezéseket és szerdán már a falakat emelték az új hajlék számára, amikor több cigány, akik még a régi sátorlábokban való együttélés ideje alatt különböztek össze házépítő társaikkal, megrohanta a mit sem sejtő dolgozókat. Csakhamar véres verekezés támadt, amelynek során a megtámadott cigányok ásót, kapát és köveket ragadtak, hogy védekezzenek a rájuk törő csorda ellen. A felépített falak között vad csata dult, a dühöngő cigányok nem kímélték egymást és csakhamar véres jajgató emberek feküdtek a földön. Legszerencsésebbül három testvér járt. Jankovics Ferencnek egy ásó valóságos széthasította a koponyáját, Jankovics Sándornak a kezét roncsolták szét, míg Jankovics Nikolinak a balszemét verték ki egy bottal. *Két másik cigány halálos sérüléseket szenvedett.* Mire a rendőrség megjelent a helyszínen, már csak vérükben fetrengő sebesültek voltak a porondon, a többiek elmenekültek. A két súlyosan sérült cigányt haldokolva szállították be a szentai kórházba. A vizsgálat megindult.

— **Elfogott tolvajok.** A szombori Alekszandar király-parkban a posztoló rendőr két gyanús egyént talált, akik éppen egy utazó-kosarat bontottak föl. Igazoltára szólította fel őket, mire mindketten megütözték és csak a rendőrnek arra a felszólítására álltak meg, hogy fegyverét fogja használni. A rendőrség megállapította, hogy az illetők Banuk János és Miklós Ferenc munkanélküli cipészegedek, akik az utazó kosár eredetéről azt vallották, hogy Szubotican egy nő megbizta őket, hogy podgyaszt a vasúti ruhatárból váltsák ki, a podgyaszt kiváltották, de nem vitték el a tulajdonosának. A kosár tartalmának egy részét már Szubotican értékesítették, a másik részét Szomborban akarták eladni. A rendőrség beszállította őket a szuboticiai ügyészséghez.

— **Huszonégy rablógyilkossággal vádolt rablóbanda a kragujeváci bíróság előtt.** Beogradból jelentik: A kragujeváci törvényszék csütörtökön kezdte meg annak a monstre-bűnpernek a tárgyalását, amelynek vádlottai évek óta sorozatos rablógyilkosságokat követtek el Kragujevac környékén. A banda vezére, Kasztrátovic Nasztárije és tizenöt társa állnak vádlottként a bíróság előtt, huszonégy gyilkossággal és számos rablással vádolva. A vádlottak között van a kragujeváci állami arzenál néhány alkalmazottja is, akiknek segítségével a banda tagjai az arzenálból lopták fegyvereiket. A csütörtöki tárgyalás a pöriratok felolvasásával tett el.

— **A magyar honvédség főparancsnokát felmentették állásától.** Budapestről jelentik: A *Honvédségi Közlöny* külön száma közli Horthy kormányzó hadparancsát, amelyben a kormányzó Nagy Pál gyalogsági tábornokot a honvédség főparancsnokságától saját kérelmére felmentte.

— **Testvérek közelharca.** Sentáról jelentik: Özvegy Vrana Jánosné csütörtök délután az uccán összeszórtakozott testvérel, Relajka Sándorral. Csakhamar tettegességre került a sor, amelynek során véresre verték egymást. A civakodó testvéreket a rendőr választotta szét.

— **Mükedvelő-előadás Pácsiron.** A pácsiri Mükedvelők Köre november 8-án színrehozta Géczi István három felvonásos színművét, az Ördög Mátáját. A darabot november 14-15-én Cservenkán és 22-én Bajmokon adják elő. A főszerepeket Lestár Juliska, Mészáros Gizuska, Polgár Teruska, Szemesi Juliska, Juhász Antal, Sándor Ferenc, Oláh József, Szilágyi Imre játsszák.

— **A béke flottája.** Londonból jelentik: A *Brit Statisztikai Szemle* legutóbbi száma érdekes adatokat közöl a világ kereskedelmi flottájáról. Az összes hajóknak hatvanöt millió bruttóregiszter tonnatartalmuk a háboru előtti negyvenkilenc millió regisztertonnával szemben. Első helyen Nagybritannia áll, mely az összes tonnatartalom egyharmadát tartja fent. Utána az amerikai Egyesült-Államok következnek, a tonnatartalom több mint egyhatodával. A többi államok sorrendben így következnek: Japán, (flottája az Egyesült-Államokénál háromszor kisebb), Franciaország, Németország, Olaszország, Norvégia. Németország a háboru előtt második helyen állott, flottáját azonban kénytelen volt a háboru befejezése után nagyon lecsökkenteni. Ujabbán lázasan építkezik a külső országoknak is sok hajót szállít. A háboru előtti állapotokhoz képest különösen a nagyobb típusú 4000 tonnán felüli hajóállomány növekedése feltűnő. 1914-ben 3608 gőzös és motoros hajó volt ilyen nagyságu. Számuk ma már 6000-en felül van s közülük 36 nagyobb mint 20.000 tonnatartalmu. Az ezidőszrinti hajóállomány több mint fele az 1000 bruttóregiszter tonnatartalom alul van.

— **Mükedvelő előadás Petrovoseleón.** Petrovoseleóról jelentik: Az iparos ifjúság vasárnap zsufolt ház mellett adta elő Géczy Istvánnak „A régi szerető” című népszínművét. A szereplők közül különösen kitűntek: Triebel Annuska, Boja János, Nagy Mariska, Eördög István, Árpás Mancika, Fodor Jenő és Tóth József. A többi szereplők — Kalapos Ferenc, Darabos János, Kaszás Piroška, Dudás Péter, Mészáros Mariska, Lieber Ilonka s Triebel Gyula szintén jók voltak és kivették részüket az est sikeréből. A rendezés Makó Ferenc érdeme.

— **Mit igyék az ember munkaközben?** Sok munkálkodó ahhoz van szokva, hogy munkája közben a szünetekben, a pohár sörét megigya. Bizonyára senki sem sajnálja tőle ezt az élvezetet, csak az a kérdés, hogy a sör megfelelő itale a munkánál? A sör, mint minden más alkohol, fásaszt, gyengíti a figyelmet és ennek folytán csak kellemetlenséget és szerencsétlenséget okozhat. Munkaközben kétségtelenül a legmegfelelőbb ital a tea, éppugy, mint a pihenés alatt és a jó tea — mint az ismert „Teaskanna” védjegyű — nem veszi el hideg állapotban sem, akár édes, akár nem, a jó ízét, nem fásaszt, hanem frissít és az alkoholos italok csak egy kis hányadába kerül.

— **A Hakoah ifjúsági egyesület vasárnap, november 1-én délelőtt fel 10 órakor a Szentegylet helyiségében (Zrinjski trg) tisztújító közgyűlést tart.** A vezetőség a tagok pontos megjelenését kéri.

— **A szlovákok megkapják az autonómiát, ha beleegyeznek az egyház és állam szétválasztásába.** Prágából jelentik: A *Pravo Lidu* a jövő parlament feladatainak megbeszélése kapcsán megállapítja, hogy e tekintetben fontos a németekkel és a szlovákokkal való kiegyezés. Egyrészt az autonómia gyakorlati megoldásáról, másrészt az egyház és állam szétválasztásáról van szó. E megállapítás nyilvánvalóan célzás arra, hogy a szlovákok abban az esetben kapják meg az autonómia valamilyen formáját, ha a szlovák néppárt, mint a katolicizmus és autonómia legtekintélyesebb képviselője, nem gördítene akadályokat az egyház és állam szétválasztása ellen.

— **Nyolc évi fegyházra ítélte mozdonyvezető.** Veliki-beckerekéről jelentik: A beckereki törvényszék csütörtökön tárgyalta Naranics Sztóva boszniai származású beckereki mozdonyvezető büntetését, aki a vad szerint augusztus elején Szécsányt követett el fogadott leányán. A törvényszék a vádlottat nyolc évi fegyházra ítélte el.

— **A becskerei hetipiac-háboru.** Becskerekéről jelentik: A becskerei hetipiac-háboru, amely három hónappal ezelőtt kezdődött, még mindig tart. Legutóbb — mint a *Bácsme gyei Napló* is megírta — a városi tanács, a kereskedők kérésére, úgy határozott, hogy a vasárnapi hetipiac helyett mindennap tartható hetipiac. Az iparosok nem nyugodtak bele ebbe a határozatba, hanem küldöttségek leg felkeresték Krsztics Vászát alispánt, akitől kérték, hasson oda, hogy a vasárnapokon hetipiac legyen Becskeren. A kereskedelmi alkalmazottak tudomást szerzve az iparosok akciójáról, nyomban értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy monstreküldöttséget menesztnek Krsztics alispánhoz, akit az ellenkező álláspont helyességéről akarnak meggyőzni.

— **Kisázsiban meggyilkoltak egy osztrák ezredeset.** A Korrespondenz Wilhelm jelenti Bécsből, hogy Konstantinápolyból odaérkezett hírek szerint dr. Veith György nyugalmazott osztrák ezredes kisázsiai útja során meggyilkolták. A hír valódiságáról még nem lehetett meggyőződést szerezni.

— **Felrobbant vegyigár.** Berlinből jelentik: A reineckendorffi vegyigár felrobbant. Négy munkás meghalt, több súlyosan megsebesült. A gyár teljesen leégett.

— **Négyévi börtönre ítélték a nyiregyházi akasztó huszárt.** Budapestről jelentik: Madár Antal nyiregyházi huszárorvezetőt, aki Lahaj József közhuszárt a kaszárnya padlásán kivégeztette, annak idején a katonai törvényszék halálra, Szabó Sándor és Szabó István közhuszárokat pedig, akik Lahajt Madár parancsára felakasztották, két-két évi börtönre ítélték. A budapesti honvédtörvényszék csütörtökön Madár halálbüntetését négy évi súlyos börtönre enyhítette, a két Szabó büntetését helybenhagyta.

— **Sztrájkjal fenyegetőznek a bécsi pékek.** Bécsből jelentik: A kenyérgyárak és pékműhelyek alkalmazottai ultimátumot intéztek gazdáikhoz és hétfő estig tizenkét százalékos bérvajátást követelnek, mert különben azonnal kihirdetik az általános sztrájkot. A vállalatok és a pékmesterek a követelést visszautasították, mert arra hivatkoznak, hogy a péksegédek az élelmiszerüzem legjobban fizetett munkásai, bérük már most is túlemelkedett az aranyparitáson, a kormány pedig nem engedi a kenyérrak drágítását. Lehetséges a kenyérgyárakat és a pékműhelyeket más módon is kártalanítani, például az áruforgalmi adó és a lisztvám leszállításával, ez azonban hosszadalmas, mert a parlament gépezete lassan működik s így belátható időben nem számíthatnak a béremelés következtében támadó termelési költségek növekedésének megtérülésére.

— **Fia temetésén halálra gázolta az autó.** Szegedről jelentik: Megrendítő szerencsétlenség történt csütörtökön délután a dorozsmai országúton. Kovács István tanyai földbirtokos a fiát temette. A temetési menet a dorozsmai országúton haladt, amint arra rohogott Wolf Mihály szegedi földbirtokos autója. Kovács István az országút oldalára akart kitérni az autó elől, amely eközben a gyászoló apát halálra gázolta. A rendőrség megindította az eljárást a szerencsétlenség okának megállapítására.

— **Alacsonyrendű afrikai emberfajok és majmok keresztezésével akar kísérletezni egy orosz tudós.** Pétervárról jelentik: Ivanov orvostanár, aki Oroszországban Steinach és Vornov megifjítási műtéteivel tette nevét ismeretessé, már husz évvel ezelőtt azzal a tervvel foglalkozott, hogy mesterségesen fogja keresztezni az emberhez leghasonlatosabb majomfajokat a legalacsonyabb rendű

emberfajokkal s így kutatja az ember fejlődésének útját. Most sikerült a párisi Pasteur-intézettől és a moszkvai tudományos akadémiától összesen 10.000 dollárt kapnia erre a tudományos célra s már legközelebb felszereli expedícióját, amely Guinea francia területre utazik, hogy ott a fejlődés legalacsonyabb fokán lévő afrikai emberfajt majmokkal keresztezze.

Dr. Klein Endre a giesseni nőgyógyászati klinika v. assistense visszaérkezett és rendelését újból megkezdte. Senčanski (Zentai) put 12. Telefon 236.

Kraljevbregei pezsgő a vezető márka

Uj vásár Csantavíren. A kereskedelemügyi miniszter a régi vásáron kívül két új vásár megtartását engedélyezte Csantavir községnek, még pedig november 1-én és február 3-án. Az új vásár már a jövő vasárnap, azaz november 1-én meg is lesz tartva, amely igen látogatottnak ígérkezik. A vásárra mindenfajta jószág felhajtható.

KÖZGAZDASÁG

A vajdasági gyáripar

részvesz a filadelfiai kiállításon

A novisadai kereskedelmi kamara akciója

Noviszadról jelentik: Mint ismeretes, a jövő év nyarán tartják meg az Egyesült Államok nagy kiállítását Filadelfiában. A kiállításra az S. H. S. királyságot is meghívták. A kereskedelemügyi minisztérium a meghívás átvétele után hozzáfogott az előkészületekhez, hogy a jugoszláv kereskedők és gyáriparosok minél nagyobb számban vegyenek részt a kiállításon.

A novisadai kereskedelmi és iparkamara most kapta meg a kereskedelemügyi minisztérium átiratát, amelyben a minisztérium arra szólítja fel a kamarát, indítson intenzív propagandát annak érdekében, hogy a filadelfiai kiállításon a vajdasági gyáripar és kereskedelem képviselői is résztvegyenek. A kormány ingyen szállítást és biztosítást nyújt a kiállítani szándékozó kereskedőknek.

A kamara vezetősége legközelebbi ülésén részletesen fog foglalkozni a kérdéssel.

A jugoszláv kiállítást ugyanabban a pavillonban tartják meg, amelyben legutóbb a párisi kiállításon vett részt Jugoszlávia és amelyet erre az alkalomra át fognak szállítani Amerikába.

A Zadruzsna Banka ingatlanainak eladásával szánlja ügyeit

Noviszadról jelentik: A Zadruzsna Banka igazgatóságának három tagja *Bosnjaković* alelnök, nyugalmazott városi főzámvevő vezetésével csütörtökön Beogradban időzött, ahol a hadügyminisztériumban aláírták a megállapodást, amely szerint a hadügyminisztérium a novisadai hadseregparancsnokság számára megvette a bank új palotáját és a hozzátartozó két banképületet tizenhárom millió dinárért. A palotákba a novisadai hadseregparancsnokságon kívül más katonai parancsnokságokat is elhelyeznek.

A Zadruzsna Banka a csődbejutás veszélye miatt adott tul novisadai épület-komplekszuinain, amelyekből egyedül az új palota tizenhárom és fél millió dinárba került. A bank most gyors iramban fogott ingatlanainak értékesítéséhez, mert november 10-ikére van az újabb, immár másodszer elhalasztott csődtárgyalás kitűzve és addig megfelelő tőkével akar rendelkezni, hogy a hi-

telezők nagy részét kielégíthesse. A bank tartozása fejében két és fél millió dinárért átengedte veliki-becskekeri bankpalotáját a *Bosanska Bankának*, továbbá eladta a *szombori Közgazdasági Banknak hajóparkját*, közte a *Napred* nevű, Noviszad és Vukovár közt közlekedő személyszállító hajót. Ezenkívül 25–30 százalékgig terjedő engedelményeket ért el a bank, aminek révén tartozása 2–3 millió dinárral csökkent.

E tranzakció folytán a bank zavartalan likvidálása biztosítva van, úgyhogy a november 10-iki csődtárgyalás valószínűleg el fog maradni.

Csehszlovák—jugoszláv kereskedelmi akció Ausztria ellen? Az osztrák exportőrök panasszal fordultak a kereskedelemügyi minisztériumhoz, hogy Csehszlovákia és Jugoszlávia hivatalos gazdasági politikájában újabb olyan tendencia észlelhető, amely Bécsset ki akarja kapcsolni a tranzit forgalomból és az osztrák főváros kereskedelmi pozíciójának gyengítésére törekszik. Ez főként a jugoszláv vámhatóságok magatartásából tűnik ki. A jugoszláv vámközegek ugyanis a nemrégiben létrejött osztrák-jugoszláv kereskedelmi szerződés ellenére is az Ausztriából származó árukat hetekig levertetik a vámraktárakban és egyéb kellemetlenkedésektől sem iradnak vissza. Az osztrák kormány vizsgálatot indított az exportőrök panaszára ügyében és csak ennek lefolytatása után teszi meg az esetleges szükséges lépéseket a prágai és beogradi kormányoknál.

Szentai gabonaárak, okt. 29. Buza: 275 dinár. Rozs 172 dinár. Árpa 148—150 dinár. Zab 132—135 dinár. Cseves tengeri 65 dinár, morzsolt tengeri 100 dinár. Köles 178 dinár. Bab 1250 dinár. Liszt 0-ás 440 dinár.

Felmenték a kő és a mész vámját. Beogradból jelentik: A vámtarifa-bizottság csütörtökön ülést tartott. Az ülésen a kaolin vámját 0.25 paráról 0.50 parára, a kő vámját 30 paráról négy dinárra, a mész vámját egy dinárról három dinárra emelték fel. Pucelj képviselő azt indítványozta, hogy a sör behozatali vámját hat dinárról szállítsák le három dinárra. A bizottság az indítványt elvetette.

SPORT

A sabaci Macsva Szuboticán. A barátságos mérkőzésekben sivar őszi szezon egyik legérdekesebb mérkőzésének ígérkezik a sabaci *Macsva* kitűnő együttesének szuboticiai első szereplése. Szerbia egyik legjobb csapata, a *Macsva*, csak nemrégiben verte a beogradi S. C. csapatát és meglepetésképpen sorra verte hatalmas gólaránnyal a novisadai csapatokat, amelyek közül a komplett NAK fölött 5:0-ás eredménnyel győzött. Hír szerint a csapat főerőssége fürge, villámgyors csatársora. A mérkőzésre, amely a Bácska pályán vasárnap délután fél háromkor kerül lejátszásra, a *Sport* legjobb csapatát állítja ki, hogy méltóan képviselje Szubotica futballsportját. A főmérkőzés előtt, negyedekettőkor a *Hakoah* első csapata játszik a *Sport* tartalékcsoportjával előmérkőzést.

Ne hitelezzen könnyelműen

Aki adósáról pontos és megbízható információt akar, forduljon

Radio Hiteltudósító Iroda

suboticiai baj. céghez

Harambašićeva ul. 29. Postafiók 48.

8550

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. október 29.

Zürich deviza 9.21.
Budapest deviza 1213—1267, valuta 1253—1267.
Prága deviza 60.05—60.15, valuta 59.85—60.15.
Berlin deviza 74.3—74.4 milliárd márka, valuta 74—74.4 milliárd márka.
Bécs, deviza 1256, valuta 1254.
Trieszt deviza 44.75—44.90.
London deviza 274.
Newyork deviza 177.25.

Zürich, okt. 29. Zárlat: Beograd 9.21, Páris 21.675, London 25.150, Newyork 51.875, Milánó 20.50, Berlin 123.55, Bécs 0.007315, Prága 15.375, Budapest 0.007260, Bukarest 2.460.

Beograd, okt. 29. Zárlat: Páris 236.50, London 273.25, Newyork 562.75, Milánó 222.25, Berlin 1342, Bécs 794, Prága 167, Budapest 792, Bukarest 2660.

Zagreb, okt. 29. Zárlat: Páris 236—240, London 272.47—274.77, Newyork 56.0250—56.6250, Berlin 13.3650—13.4650, Bécs 790—800, Prága 166.32—168.32, Bukarest 26—27, Trieszt 222.31—224.20, Zürich 1083.80—1091.80, Szaloniki 83.50—86.50.

Noviszadji terménytőzsde, okt. 29. Tengeri: 1 és fél vagon bácskai 174 dinár, 2 vagon bácskai szárított 152.50 dinár, 5 vagon bácskai XII. I. 121 dinár, 40 vagon barati új III. IV. hajón Dunán 140 dinár. Liszt: 1 vagon bácskai 0-ás G. 400 dinár, 1 vagon bácskai 5-ös 300 dinár, 4 vagon bácskai 6-ös 255 dinár, 2 vagon bácskai 7-es 210 dinár. Irányzat: csendes.

Budapesti terménytőzsde, okt. 29. A terménytőzsdén az irányzat nyitáskor tartott. A forgalom minden cikkben kisméretű. A kereslet tartózkodó, a kínálat sem nagy. Az amerikai piacokról egyenetlen irányzatot és minimális árváltozás jelentettek.

Az amerikai jelentések már hetek óta egyáltalán nem befolyásolják a budapesti piacot. Nyitáskor prima minőségű tiszavidéki buza iránt mutatkozott kereslet, 78-as tiszavidéki buza 370—372 ezer 500 koronával kelt el budapesti paritásban októberre.

Rozsban csak pestvidéki és jobbminőségű dunántúli áru iránt mutatkozik némi kereslet, 240—245.00 koronát fizetnek.

Csikágói gabonatőzsde, okt. 28. Buza decemberre 149.5, buza májusra 146.375, Tengeri decemberre 74, tengeri májusra 78.625. Zab decemberre 39, zab májusra 43.5. Rozs decemberre 85.125, rozs májusra 83.125.

Newyorki gabonatőzsde, okt. 28. Buza 172.625—174.5. Tengeri 95. Liszt 750—775. Az irányzat búzánál egyenetlen, tengerinél alig tartott.

Vizállás

A novisadai hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: *Duna*: Bezdán 292 (+12), Bogojevo 335 (+17), Vukovár 266 (+14), Palánka 262 (+12), Noviszad 246 (+26), Zemun 227 (+25), Pančevó 195 (+27), Szmederevo 289 (+21). *Drava*: Maribor 106 (—14), Zakanj —24 (—6), Donji Miholjac 100 (+38), Oszišek 146 (+45). *Szava*: Zagreb 4 (—24), Sisak 280 (—40), Jasenovac 462 (+16), Bród 362 (+58), Samac 236 (+44), Mitrovica 314 (+54), Beograd 150 (+29). *Tisza*: Senta 228 (+2), Bece 206 (+10), Fitel 256 (+16). *Kupa*: Karlovac 36 (—58). *Una*: Novi 130 (—20). *Vrba*: Banja Luka 102 (—6). *Boszna*: Deboj 66 (—4). *Drina*: Zvornik 104 (—52). *Morava*: Csuprija 55 (+16).

NYILTTÉR.

Blaža Perčić kr. sudski izvršitelj u Subotici

Izvrš. br. 904/1925.

Dražbena objava

Potpisani sudski izvršitelj na osnovu § a 102. zak. čl. LX. od 1881. objavljuje, da će one pokretne, koje su usled odluke broj G. 412/1925. subotičkog kr. sreskog suda u korist ovrhovoditelja Petra Strada i druga zastupan po advokatu Dr. Zvonimir Piškulić protiv ovršenika, radi namirenja 2986 Din. glavnice i spp. popisane na 10.000 Din. procenjene i zaplenjene, poimence dva glasovira na temelju odluke broj Gn. 9523/1925. subotičkog kr. sreskog suda na javnoj dražbi prodati.

Dražba će se održati dne 16. novembra 1925. pre podne 1/212 sati u Subotici I. krug Kralja Aleksandra ul. broj 10.

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupijenu stvar po §-a 107 i 108. zak. čl. LX. od 1881. U Subotici, dne 28. oktobra 1925. god.

Blaža Perčić
kr. sudski izvršitelj.

9355

Értesítés.

„Nada“ kiházásító és „Dar“ születési segélyegyesület tagokat felvesznek. Harambašićeva ulica 25. Jogakadémia mellett.

DUNAV

BIZTOSÍTÓ R. T. ZAGREB

Vezérügynökség: SUBOTICA, VILSONOVA UL. 11
TELEFON 7—97.

Foglalkozik a biztosítás minden ágával:

élet-, hozomány-, nyugdíj-, árvaellátás, katonai szolgálat, tűz-, betöréses lopás, baleset-, szavatosság, autó-, jég-, transport-, üveg-, géptörés- és üzemszünetelés (chomage) esetére való, továbbá gyermekbiztosítással.

Élet-, hozomány-, nyugdíj- és katonai szolgálat esetére való biztosítás

heti befizetésekkel

Minden héten egy darab 10 dináros szelvény váltandó be. Minden 10 dinár ellenében 10.000 din. tőke biztosítottatik

A tőkegyűjtés legegyszerűbb és legkönnyebb módja. Legolcsóbb díjtételek a biztosítás minden ágazatában.

8904

A

„SREĆA“

kiházásító egyesület tagjai felhivatnak, hogy törzskönyvezés céljából a hivatalos helyiségben megjelenni sziveskedjenek.

1373

SOMBORBAN

a város központjában bank vagy részvénytársasági vagy üzletház céljaira rendkívül alkalmas

kétemeletes új lakóház

amely áll négy 5 szobás modern vízvezetékekkel, mellékhelyiségekkel ellátott szép lakásból, a földszinten pedig tágas, szép, világos üzlethelyiségekből

ELADÓ

Ugyanott tavaszra nagyobb üzlethelyiségek is kiadók lesznek.

Megkeresések: „Banképületnek alkalmas” jellegre a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalába intézendők.

9261

Mérnök

elektrotechnikus vagy gépészmérnök, ki fiókiroda vezetésére alkalmas **kerestetik**. Alapos ismeretek a villamosszakmában, melyek telepek tervezéséhez szükségesek, valamint az erőgépekben előfeltétel. Üzletek szerzéséhez jó kereskedelmi összeköttetések kívánatosak. Lehetőleg nőtlen mérnökök, kik szerbül, magyarul és németül tudnak, azonkívül többéves gyakorlattal bírnak, küldjék igényeikkel és életrajzukkal ellátott ajánlataikat „INGENIEUR” jelleg alatt a **Jugoslavische Rudolf Messe A. G.** hirdetőirodába, **Beograd**, Terazija 27. címre. Megfelelés esetén végleges alkalmazás.

9251

Nőikalap kiárúsítás!

BÁRSONY, FILC és VELOUR

ezenkívül nyersanyagok legolcsóbb árban. A villanyteleppel szemben levő kis utcában

MAGOSSY GIZELLA

9334

Jótállás a biztos eredményért!!

Törv. véd.

Törv. véd.

PATKÁNIN

Patkányirtószer REITTER OSZKAR Vel.-beeskereki nyug. főkapitány nagyszerű találmánya

Egy doboz ára 15 dinár

Főelrusítója:

Patkánygyár (Torontoi Agrárbank RT.) Vel.-Beeskerek.

Viszonteladók:

- Szabotica Herzl drogeria
- Kurtcs Mihos vegyeskereskedés
- Ada Wolf Soma vegye kereskedés
- Bajmok Balassa Bertalan
- Čantavir Krausz Mór vegyeskereskedés
- Galgony Tóth Lajos vegyeskereskedés
- Novisad Dimović N. főlerakat
- Kosta Živojinović drogeria
- Mašić gyógyszertár
- Pusić Emil vegyeskereskedés
- Szombor Ruttkay Kálmán Karagyorgye ulica 6
- Senta Bánffy Gyula gyógyszertár
- Glücksthal Zoltán gyógyszertár
- St.-kaniža Domonkos János gyógyszertár
- Vel.-Zam J. Tamašković gyógyszertár
- Vršac Lenhardt Jakab vegyeskereskedés
- Veliki-Bečkerek Kovács drogeria.

Kapható minden gyógyszertárban és drogeriában.

„ARGUS“ Általános BEOGRAD

Információsroda **JUGOSZLÁVIA**
LEGNAGYOBB SZAK-FELVILÁGOSÍTÓJA

ARGUS megőv kéles követelésektől és veszteségektől
ARGUS összeköttetéseket szerez vásárlóképes házakkal
ARGUS kivitelű lehetőségeket teremt
ARGUS olcsón, reálisan és biztalan végez inkasszó
ARGUS közli a kiirt állami szállításokat
ARGUS több ezer elsőrendű referenciával rendelkezik

Hittudósító előfizetési árak:

10 információ 400 dinár, 25 információ 875 dinár
50 információ 1500 dinár, 100 információ 2500 dinár

Táviratcim: ARGUS—BEOGRAD

9320

Kereskedők és manufaktúristák figyelmébe!

Jól szortirozott rőfősárut 250—300.000 dinár értékig bizományi árusításra átveszek. Évi forgalom háromszor ennyi. Biztosítást vagyonommal nyújtok.

J. Mathé, Stapar (Bačka)

9335

MINDENSZENTEKRE

GYÖNGYKOSZORÚK

gyönyörű szép francia aru legolcsóbb árakon kizárólag Andrija Kramer cégnél kaphatók. Nagyban! Kicsinyben! (Sugár Béla üzletében)

9259

Hengerfurásokat

vállal bárhol helyszínen a legmodernebb és legprecízebb hengerfurógépekkel

Krausz Gyula

vas- és fémöntődéje V. Bečkerek Gunduličeva ul. 7. Telefon 329. 3778

WANDMANN ISTVÁN

üveg- és porcelánkereskedésének

fiókjüzlete

Subotican, Terezenija-ul. 2 (Kun Szabó pék házában a csirkepiacon)

NOVEMBER HÓ

elején

MEGNYILIK.

Keresünk

két ügyes és komoly csemegeárusegédet

Nyelvismerettel előnyben. Ajánlatok a következő címre küldendők:

Djorgjević & Co.

Beograd, Knežev Spomenik 3.

9307

HARISNYA KÖTŐGÉP

6/20 és 6/22 több drb., használt, garantált üzembépes, elismert márká olcsón kaphatók
MÜLLER i DRUG NOVISAD Futoški put 9.

9308

Szines nyomásu

falvédő papiros

Neumann-féle) legszebb kivitelben és a legkülönbözőbb mintákban

(Ia, IIa és aranyomásu szerb és magyar felírással vagy felírásnélkül is megrendelhető.

RONAI LÁSZLÓ SOMBOR

S. H. S. képviselőténél.

9309

Eladó gyümölcsfák

Barack, szilva, körte, dió, diszfák és cserjék, gömbakác tarka, fehér és fekete, juhar, szomorú eper, vadgesztenye, közönséges akác és eper

Pusztazobnaticai Faiskola

Bačka Topola Postafiók 17

9310

Lánghalál

ideális legolcsóbb kézi

tűzoltókészülék

Kipróbálva és kiténtetve a ljubljana, zagrebi és osijek kiállításokon. Subotican a legjobb eredménnyel bemutatva

Vezérképviselő: **M. Vágó, Subotica**

Masarikova ul. 34

9309

ELŐNYOMDÁT

modernül felszerelve legolcsóbban szállít

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA

ELŐNYONDA BERENDEZÉSI VÁLLALAT (BAČKA)

VEGYE MEG A FENEMLITETT

CÉGNÉL AZ ELŐNYOMDÁT SAJÁT ÉRDEKÉBEN

Kiadó Somborban: Radomir Putnika-Venac 24. szám alatt 3 üzlethelyiség.

Ugyanebben az utcában 46. alatt nagy pincehelyiség traverzál és betonnal. Ugyancsak ebben a házban az Aranygerenda utcára nyíló részen raktárhelyiség. Ugy az üzlethelyiség valamint a pince minden célra felhasználható. — Bővebbet:

Milan Stanišić Sombor, Radišić utca 10 szám

9137

KORZÓ MOZI

Okt. 26. nov. 1.
Egész héten

**VIRRASZTANAK
A FEGYVEREK**

Claude Ferrère a Csata írójának második világ-atrakciója, melyet Jugoszláviában Subotica mutat be elsőnek.

Karneval, Szerenád a tengeren, Virágkorzó, Tűzijáték, Csatahajók ütközete Szerenád, Tánc és pazar kiállítás jellemzik a filmet.

LIFKA MOZI

Szerdától--Szombatig
Ujdonság! Premier!
A IV.

parancsolat

Szózat az anyákhoz
6 felvonásban.
Főszereplő:
Mrs. Wallace Reid
kinek férje mint köztudomású a kokain áldozata lett.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és almaszerű betűkkel számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívásig tartó jellegű leveleket továbbítunk. Kérdésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

VÉTEL-ELADÁS

4 HP benzín motort keresek megvételre. Lukács Vilmos Bačko-Petrovo-selo. 9300

Gardróbszekrény. vitrin, ebédlőbutor eladó. Megtekinthető délután. Cim a kiadóban. 9297

Fűszerutazó és helyiügynök

tökéletes szakmiserettel keresetlik
Ajánlatok WEISS JENŐ fűszernagykereskedés NOVISAD küldendők 9343

Eladó ház. Közel a beltérhez, lakómentes, villanyvilágítással, beköltözhető, kedvező fizetési feltételekkel, 3 szoba, 2 konyha, mosókonyha, kamra, műhely, 40 méter faház, 50 méter 2 beépített disznó ól, telek 1250 m². Cim a kiadóban. 9283

Temetkezési vállalatok figyelmébe!

ÉRCOPORSÓKAT
legjobb kivitelben készít
VALIK ISTVÁN
VELIKI-BECKEREK 9350

Kitűnő állapotban levő zongora sürgősen és olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 9251

I-a seprőcirokszakáll uradalmi áru 200 mm eladó. Jagodíc, Kanak, Banat. 9342

A kiházasító egyesületek tagjai

10 százalékkal olcsóbban vásárolhatnak mint bárhol és ingyen esküvői fényképet kapnak
Ádám ékszerésznél, Subotica Rudic ul. 6. Sugár fa-zeres-ház. 9334

35 HP Röck-féle stabilgőz-gép, kondenzátoros, alacsony magas nyomásu, hozzá egy Kormvall kazán 36.56 négyzetméter tüzfelülettel olcsón, jutányosan eladó üzemenagyobbítás miatt. Pfeifer Pál és fia motormalma Bajmok. 9023

SIRKOSZORÚ

legszebb kivitelben legolcsóbban kapható
Első Suboticei Mirtusipárnál
Miška Prčica ulica 2. szám. Hartmann városi irodával szemben. 9295

Sarokház, nagyon forgalmas és élénk helyen, téglából épült, 3 szoba, konyha, kamra, pincével, üzlettel és vendéglővel és 2 raktárral szabadkézből eladó. Felvilágosításokat a tulajdonos ad. Gavrić Lázár, kereskedő, St.-Bečei. 9344

Fényképezőgép 13/18 nagyságu, komplett sötét maler stb. felszereléssel elköltözés miatt 1100 dinárért eladó. Bővebbet: Molnár József órásnál. Zemun, Kr. Aleksandra ul. 6. Ugyanitt kapható keveset használt 9/12-től—13/18 nagyságuig különféle gépek és egy teljesen új, komplett 1/2 üto ingaóra szerkezet. Földön álló rekház. 9361

Naponta
friss pörköltkávé
csak
Sugár Manónál
kapható Subotican.

Kis F. adásvétel és zálogintézte. 1925 november 1-től a Trumbiceva ul. 11. (csirkepiac) költözködik át. Olcsón eladó: cipők, ruhák, kabátok, szövetek, nőiingek, vászonkézimunkák, kávépótlék, különféle illatszerek, sülyesztővarrógép, cirilbetűs írógép, butorok, utazóbundák stb. I. krug, Begovicéva ul. 12 (Kinizsi) 8474

Adán eladó egy kétjáratu malom nagy forgalommal és egy új Ganz villanymotor 20 HP 215 voltos. Fajt András, Ada. 9357

Iőforgalmu fűszertüzet házsal, berendezéssel eladó, nagyon alkalmas italmérésnek. Bővebbet: Krix Istvánnál, Telečka. 9354

Alma ismét kapható csütörtöktől Paukovics Andornál Sokolska (Gombkötő) -utca 2. 9236

ÉPÍTKEZÉSEKHEZ

legolcsóbb és legjobb anyagot szállít
ÁRPÁDFY JENŐ
Subotica, Boška Vučića ul. 15. Telefon 3-48.

Hatschek ETERNIT pala Keramittégla és lapok Fajence, Majolika lapok munkával együtt
Égetett agyagsövek
PILISVÖRÖSVÁRI
kőpor teraszó kődara agyag, fehér és vörös piktorföld stb.

Öntőhomok
Gipsz minden célra
PARKETTÁK
Cement
Mész
Dunai homok és sotter
Chamottégla
Chamottliszt
Mindezek nagyban és kicsinyben

KÜLÖNFÉLE

Patkánin patkányirtószer doboza 15 dinár, kapható minden gyógyszerárban és drogeriában, továbbá a Torontáli Agrárbanknál Veliki-Bečkereken. 9313

1 szobás lakás a város központján azonnal kiadó. Agentura, Paje Kujundžića 5. 9377

Tanítók figyelmébe! Rendeznék karácsonyi gyermekszínelőadást? E célra különösen alkalmas a »Karácsonyi legenda«. A legkisebb faluban is előadható. Ára előadási joggal 31.000 magyar korona. Megrendelhető: Bartunek János r. kath. tanító, Körmen, Vasmege, Magyarország. 9303

SIRKOSZORUKAT
mű- és élő kivitelben előnyös árak mellett ajánl mindenszentekre
HORTENZIA
művirág üzlete
Subotica, Trenkova ul. 2

Új zongorák, pianók, csakis elsőrendű világmárkák, a leghosszabb lejáratu részletfizetésre kaphatók 10 éves jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban. Kaphatók Kajt Laos hangszerkereskedőnél Subotica. Városháza. 2942

Nagyenyedi-Kovács gyógyszerész általános kedvelt arckenőse kifogástalan békeminőségben ismét kapható. Postán is utánvétellel azonnal küldünk. Hercl drogeria Subotica, Aleksandrova ul. 1. 7005

Gummbélyegzőt bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegeyi Napló kiadóhivatala is elfogad.

Kétszobás lakást keresek. Cim a kiadóban. 9332

Butorozott szoba szolid urnak kiadó. Zmaj Jovina (Jókai) ul. 12. 9356

Butorozott szoba közel a beltérhez, csak nappali használatra kerestetik felébe azzal, akinek éjjeli használatra van szüksége. Málcsay utca. Váradnál.

LEVELEZÉS

Fiatal, szépnék mondott független, tisztamultu ur-asszonyka keresi oly uriember állandó barátságát, ki anyagilag támogatná. Leveleket »Szerény« jellegre a kiadóhivatalba. 9347

ÜZLETÁTHELYEZÉS!

WEISS JÓZSEF
déliügyműles nagykereskedését november 1-én „Narod“ kávéház helységébe Sokolska ulicai részére helyezi át
Állandóan raktáron friss citrom, maroni, szentjánoskenyér, füge. Mindennemű déli gyümölcsöt a legolcsóbb napi áron ajánl. 9272

HÁZASSÁG

Igazgatója egy előkelő részvénytársaságnak izr. nősilne. Keresem gazdag és előkelő, vidám, jószágos természetű hölgy, esetleg özvegy ismeretségét, aki egy modern nyugodt és boldog otthon értékelni tud. Diszkréciónal becsületbeli dolog. Leveleket közvetít I. Cvetkovits Beograd, Brankova ulica 3. 9308

Fiatal kereskedő nősilési szándékkal ösmeretségét keresi egy jobbnevelésű nőnek, aki némi vagyonnal rendelkezik. Vallás mellékes. Csak komoly és igényképes levelekre válaszolok. Leveleket »Boldogság« jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. 9378

Aleksandrova ul. 11.
SENDE
javítások e szakmában végző és diszkréty, órák és aranyláncok, ékszerék. Saját készítményű Brilláns áru

FOGLALKOZÁS

Jó családból való ügyes fiu kifutónak vagy tanoncnak felvétetik Steinfeld fűszerkereskedőnél, Vilsonova ul. 8. 9317

Tanoncot fizetéssel felvesz Mavro Weiszberger i Sin ékszerész Subotica, Rudic ul. 2. 9285

Deutsches Fräulein wird zu zwei kleine Kinder (Mädchen von 3 Jahr, Bubi von 16 Monat) gesucht. Anträge an G. Vujkovic Subotica, Ciril i Metod trg 6. 9282

Grafikai munkák és dobozok eladásához szerbül beszélő agilis utazó kerestetik. Írásbeli ajánlatok a fizetési igények megjelölésével Fischer Ernő céghez Szubotica, küldendők. 9277

Kataszteri mérnöki munkálatokban járatos geometert keresek azonnali belépésre, kinek több évi gyakorlata van. Vadász Pál Szubotica. 9267

SEXUALIS

férfigyengeséget (impotentiát) egyedül az egy német orvosnár által szabadalmazott

LIBIDIN

szünteti meg gyökeresen és gyorsan. Érdeklődések a vezérképviselőnél
Subotica, Postafiók 126. 9371

Kinderfräulein mit Jahreszeugnissen wird zu einem 5 jährigen Mädchen und zu einem 3/4 jährigen Jungen gesucht. Serbischsprechende bevorzugt. Offerte an die Drogerie Herzl, Subotica. 9355

„GESA“ pörköltkávé

3 nemes kávéfajból. Pörkölés naponta d. u. 3 órakor.
KÖRÖSI GÉZA cégnél
Subotica, Rudic u. 9356

Órakovnyvelést elvállal mérlegképes könyvelő olcsó díjazásért. Megkeresést »Ambitio« jellegre kérem. 9340

Perlekt szerb, magyar gépirónó azonnali belépésre kerestetik. Német nyelvtudással bírók előnyben. Szilási ügyvéd, Badaličeva 2. 9376

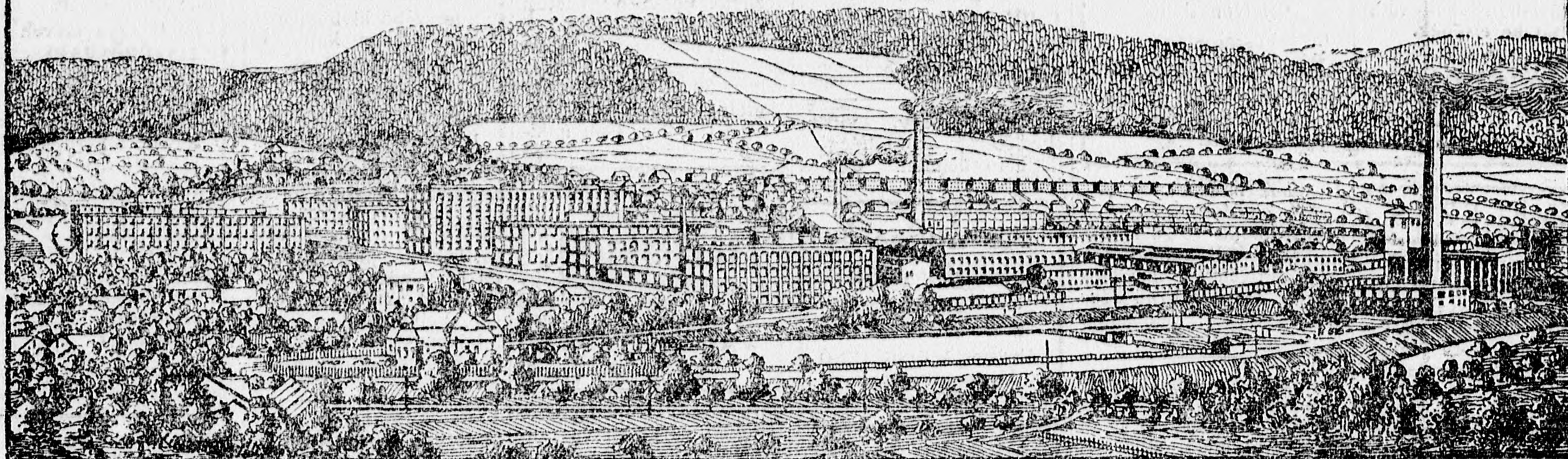
Ne dobja ki pénzét a sok silány külföldi cipőért, hanem vegyen elsőrendű belföldi cipőt. Tegye egy próba vásárlást és meg fog győződni, hogy
„DANICA CIPŐ“
minősége utólréhetetlen és árai rendkívül olcsók. Támogassuk a belföldi ipart. Csökkentsük a munkanélküliséget. 9337
TEKINTSE MEG IRAKATAINKAT!
DANICA CIPŐÜZLET SUBOTICA
Kralj Aleksandrova ulica 7.

Elsőrendű
akácfa komlóoszlop
kapható
Szemző Bélánál Subotican
Brozova ulica 2. — Telefon 269.

Olcsó és jó házi kenyér
Din. 3/75
Orient-keks Karlsbadi kétszersült
Graham kenyér gyomor- és cukorbetegségeknak
Mayer Alfréd
villanyerőre berendezett üzemében
Subotica, Kakas iskola mellett. 8216

OSRAM!
villanyégők
minden mennyiségben beszerezhetők a
Suboticei Villamosvasut és Világítási R. T.
városi üzletében, **KOSTINA ULICA 1.**
A. E. G. VILLANYMOTOROK

Ranta

EURÓPA LEGNAGYOBB GYÁRA

**5000 TÖREKVŐ MUNKÁS
EGY ÓRA ALATT
5000 PÁR JÓ és OLCSÓ CIPŐT
TERMEL**

Ranta

CIPELA I KOŽA DION. DRUŠTVO.

**Zagreb
Beograd
Osijek**

**Sombor
Vel. Bečkerek
Dubrovnik
Split**

**Sarajevo
Novi Sad
Brod n.S.
Zemun**

**Subotica
Skopje
Maribor**